

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

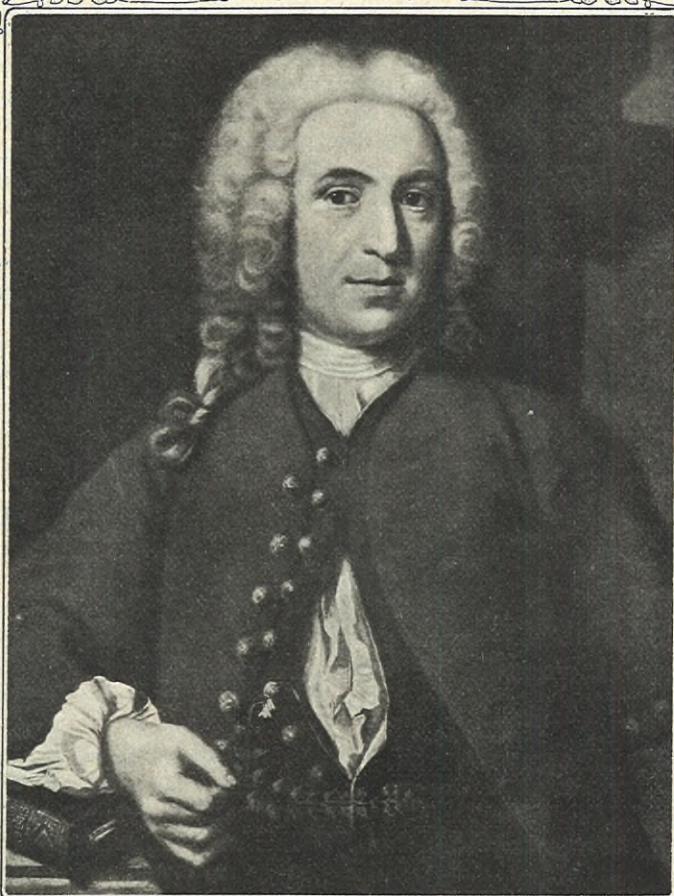
GRADEN AF ETT folks kultur mätes med de arbetsresultat dess store män åstadkommit. Bland raden af Sveriges lysande banbrytare och kulturfrämjare står Linné så högt, att hans minne nu, två århundraden efter hans födelse, begås i form af en stor nationell jubelfest. Ett helt folk tillika med skaror af veten-

I EN AF SMÅLANDS fagraste nejder och "just i vackraste våren, då göken utropat sommaren emellan menses frondescentiæ och florescentiæ" (löfsprickningen och blomstertiden) föddes Carl Linnæus den 13/23 maj 1707. Föräldrarna, d. v. komministern, sedermera kyrkoherden i Stenbrohults församling Nils Linnæus och hans hustru Christina Broderonia, voro ifriga blomsterälskare, och den unge Carls största glädje var att få syssla med Floras täcka alster. Fadern hade vid Stenbrohults kyrkoherdeboställe anlagt en vacker trädgård, som öfvergick "alla trädgårdar i Småland". Till detta sin ungdoms paradisk drömmer han sig ofta tillbaka på äldre dagar såsom det där, "med modernmiölken inflammerat min håg med en outsläckelig kärlek till örter".

Sina skolstudier bedref han 1716—1727 vid Växjö skola och gymnasium. Här fann han i lektorn och provinsialläkaren Joh. Rothman en faderlig vän och gynnare, som bemödade sig att underhålla ynglingens intresse för naturens studium och tidigt väckte hans håg för läkarens kall. Föräldrarna ville naturligtvis, att han skulle blifva präst, och det var först efter många böner och öfvertalningar, som han fick tillstånd att ägna sig åt de då för tiden ringaktade medicinska studierna.

År 1727 i aug. inskrifveshan vid Lunds universitet. Af den akademiska undervisningen därstädes kunde han ej draga någon nytta, men lyckligtvis blef han snart bekant med den framstående naturforskaren och läkaren Kilian Stobæus, som meddelar honom enskild undervisning och upplåter för honom sitt rika bibliotek. Hans vistelse i Lund blir dock ej långvarig. Rothmans föreställ-

TILL BLOMSTERFURSTENS MINNE.

Carl Linnæus.

Linné's Hammarby.

skapsmän från skilda länder samlas i dessa vårbrottsdagar inom Sveriges gränser för att under några högtidstimmar blicka tillbaka på Linnés gärning och trampa den mark, där hans vetenskapliga drömmar omsatts i handling. Vårt land har kanske firat större jubelfester än denna, men knappast en värdigare.

ningar och ryktet om de lärda professorerna Rudbeck d. y. och Roberg draga honom till Uppsala, dit han anländer på hösten 1728.

Den medicinska undervisningen var dock vid denna tid obetydlig eller ingen alls, ty lärarna voro gamla eller sysslade med andra ämnen. Han blef således hufvudsakligen hänvisad till egna forskningar och dessa bedref han med största flit med begagnande af universitetsbibliotekets rika skatter.

Snart lyckas han få sig en ny Stobæus i den lärde domprosten Olof Celsius d. ä., som åtager sig den fattige studenten och bistår honom med råd och dåd. Ehuru han i botaniken icke fått höra en enda akademisk lektion, är han efter kort tid på grund af egna studier så försigkommen, att han börjar med förarbetena till den reformering af denna sin älsklingsvetenskap, som snart skulle göra honom världsberömd.

År 1730 sker det märkliga, att den unge oexaminerade studenten förordnas att som vikarie för professor Rudbeck föreläsa i botaniska trädgården. 1732 söker och erhåller han K. Vetenskaps Societetens understöd för en resa till Lappland. Ensamt, dåligt ut-

rustad med pengar och hjälpmedel, gör han färden genom detta för vetenskapen så godt som obekanta land och vinner därvid resultat så stora, att de knappast skulle gjorts bättre af en hel expedition. 1733 och 1734 företager han resor i Dalarna. Där vinner han sig också sin blifvande brud, Sara Lisa Moræus, dotter till stadsläkaren i Falun Johan Moræus. Vår Linnæus får nu lof att tänka på framtiden och söka sig sin utkomst. Men först måste han blifva medicine doktor. Detta vinner han i Hardervijk i Holland, där han den 14 juni

PORTRÄTT AF LINNÉ I LAPPDRÄKT. GRAVYR AF KINGSBURY EFTER ORIGINAL AF HOFFMAN.

år 1735 försvarar sin i Sverige utarbetade afhandling och samma dag högtidligen promoveras till doktor.

I Holland lyckas Linnæus med sina hjärtvinnande egenskaper, sina rika kunskaper och sitt lysande snille finna många och inflytelserika vännar. Jag behöfver blott nämna Boerhave, Burmannus, Van Royen, Gronovius, Clifford, hos hvilken sistnämnde han vistas i öfver två år som föreståndare för hans rika trädgård och museum. Sina från hemlandet medförda manuskript, genomgår han här ånyo och med de goda vännernas hjälp komma de här på trycket. Så utkommer Systema naturæ 1735, Bibliotheca botanica och Fundamenta botanica 1736, Critica botanica, Flora Lapponica, Genera plantarum och Hortus Cliffortianus 1737, Classes plantarum 1738. Allt verk, som reformerade vetenskapen från ofvan till nedan och gjorde sin författare med ens bekant öfver hela den lärda världen.

År 1738 lämnar Linnæus Holland och nedsätter sig i Stockholm som praktiserande läkare. Efter en tids väntan blir han snart läkare på modet och får en anseelig praktik. År 1739 firar han sitt bröllop med sin älskade Sara Lisa.

Han trifs dock icke så bra som medikus, utan längtar till vetenskapen. År 1741 blir han professor i Uppsala efter den gamle Roberg och har nu vunnit sin längtans mål. Här i Uppsala verkar han nu som akademisk lärare och tolkar för lyssnande lärjungeskaror från in- och utlandet naturens och läkekonstens hemligheter. Yttre utmärkelser falla öfver honom. Han blir kunglig arkiater, nordstjärneriddare, adelsman med nam-

net von Linné. In- och utländska lärda samfund hedra honom med ledamotskap.

På sistone af sin lefnad blir han andligt och lekamligen förlamad och döden kommer som en förlössare från kvalen den 10 jan. 1778.

Stor var hans lifsgärning och stort och mäktigt det inflytande han utöfvat på naturhistoriens, medicinens och det praktiska lifvets olika områden. Naturens olika alster ordnade han efter klara, distinkta principer i ett lättfattligt system. För växterna uppfann han det s. k. sexualsystemet, hvilket han dock uppfattade som ett provisorium för det naturliga, hvartill han uppdrog grundlinjerna. Han sofrade släktnamnen och införde artnamnen.

Men han var icke blott den torre systematikern. Till många af botanikens olika discipliner, såsom växtgeografien, och växtoekologien, spridningsbiologien, metamorfofläran har han lämnat de första uppslagen. Äfven till djurbiologien har han lämnat viktiga bidrag.

Medicinen låg honom också varmt om hjärtat. Läkemedelsläran (materia medica) och hygien (dieten) voro hans älsklingsämnen. För läkareutbildningen har han verkat mycket.

Djurläkekonsten i Sverige har han också mäktigt befordrat. Trädgårdsskötseln och landbruket hafva honom att tacka för många och viktiga rön. Till sitt lands geografi och hembygdsvetenskap har han lämnat mästerliga bidrag i sina klassiska resebeskrifningar.

GÅRDEN SVEDEN VID FALUN, DÄR LINNÉ FIRADE SITT BRÖLLOP.

Först och sist må vi framhålla hans förmåga att entusiasmera och intressera sina lärjungar för naturens studium. Genom sitt stora inflytande lyckades han utsända ett stort antal lärjungar till jordens olika trakter. Stora voro vanligen de byten, som hemsändes till den älskade mästaren, hvilken dock ofta fick begråta flere af sina lärjungar, som i främmande länder dött martyrdöden. Sist må vi också till ett värdigt föredöme erinra oss hans okufliga energi och hans alltid ungdomliga arbets- och forskarglädje, som trotsade och ofta öfvervann sjukdom och bekymmer.

I den 200-års fest, som nu skall firas, deltagar allt Sveriges folk, ty den blide blomsterkonungens minne är kärt för svenska hjärtan. J. M. HULTH.

Omkring Linné-dagen.

Bland de platser å skilda trakter af vårt land, som i dessa dagar uppmärksammas, därför att de vid sig binda minnet af någon märkesdag eller epok i den store mans lif, hvars ljusa minne vi nu gå att fira i vårens fagraste tid, bland dessa platser får icke glömmas den s. k. Linnéstugan å egendomen Sveden vid Falun, där Linné den 26 juni 1739 firade sitt bröllop med Sara Lisa Moræa. Linnéstugan inrymmer en stor sal, brölloppsalen, som ännu är sig lik sedan gamla tider. Väggytorna äro täckta med målningar med motiv ur konung Davids historia.

Till fullständigande af våra Linnébilder meddelavi i reproduktion en Linnébyst af vår talangfulla skulptris fröken Gerda Sprinchorn.

Första sidans Linnéporträtt är af J. H. Scheffel och har reproducerats efter ett ljustryck från Justus Cederquists kemigr. anstalt.

BYST I GIPS AF LINNÉ, MODELLERAD AF GERDA SPRINCHORN.

Skådespelaren och hans fru.

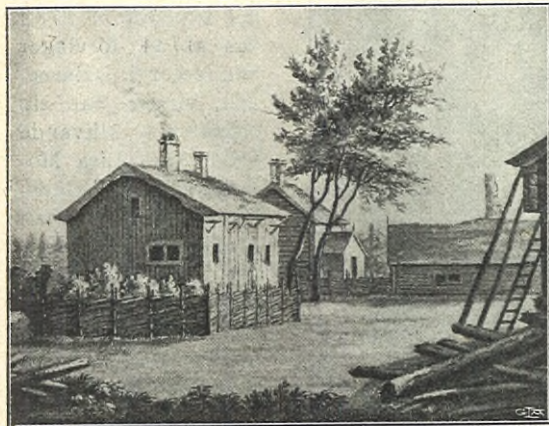
Skiss af Vilhålm Nordin.

FÖRFATTAREN till nedanstående historiett utgaf för något år sedan en novellsamling "Utom konvensansen", som röjde ett sundt och ganska personligt berättaretemperament. Han är onekligen en talang, af hvilken vår skönlitteratur torde ha att vänta värdefulla bidrag. Efterföljande skiss röjer god blick för lifvets detaljer och har dessutom förtjänsten af en knapp, men på samma gång målalande stil.

TREDJE KLASSENS Luleåvagn från Stockholm, nattåg.

Midt emot mig sitter en liten svartmuskig man med hårda drag. Han är handverkare och ser missbelåten ut. Sedan han frågat fram min klocka, börja vi samtala. Han finnes vara en klar hjärna, som inte prutar.

LINNÉS FÖDELSEORT RÅSHULT I STENBROHULT.

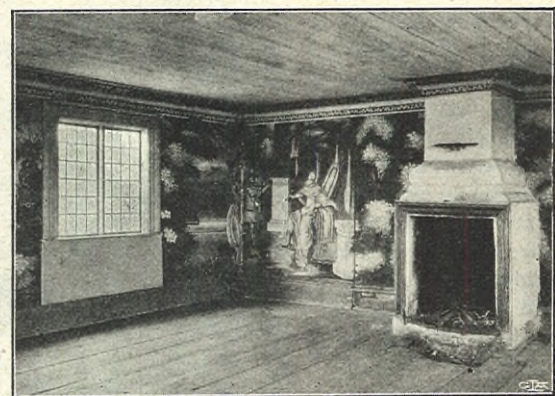
När ni härnäst köper skodon begär då att få se

Victoria
kängor

Profva dem och öfvertyga Eder att de göra skäl för namnet

"Damernas favorit".

VICTORIA-kängor säljas i finare skoaffärer öfverallt — i alla moderna färger och skinnsorter, till populära priser.

BRÖLLOPPSALEN Å SVEDEN. E. LARSSON FOTO.

Prenumerera oför-töfvadt på **BARNGARDEROBEN** alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda

Han rycker upp mig, när en landtlig räkel, som redan ligger och sover på träsoffan och sväller i ansiktet, narrar mig att gäspa.

Ute i gången, midt för den öppna dörren till vår kupéafdelning, sitta två praktexemplar till yngre svenska gentlemän — kupolmagar, grötiga basar, skorshattar på nacke, finnar och obehaglig nonchalans.

Ett, tu, tre är jag inviterad till konversation af herr Städad. Herr Städad träffas på alla resor, utom på fotturer i fjälltrakter. Han är alltid väl klädd, exemplarisk, förekommande och öppnar gärna samtal, men har aldrig något att säga. Vi tiga bägge efter tre minuter.

Men från andra sidan af balkningen låter det. Tvenne roliga herrar, som knäppt upp västarna och lagt bort hattarna, sluka där feta söndagstidningar, luta sig öfver till hvarandra och läsa högt och gapskratta, då de funnit något tusan så bra.

Och skjutdörrarna slamra och slå. Under dunkar det doft mot skenskarfvarna. Lokomotivets flåsande töff-töff höres alltjämt därframifrån, utom då den ilsket gälla hvisslan skär sönder allt och det blir några minuters uppehåll vid någon station.

Mellan Uppsala och Sala stego "skådespelaren" och hans fru på tåget och in i Luleåvagnen vår. Jag tittade ut i gången.

Det var egentligen mannen, som drog till sig min uppmärksamhet. Skådespelare var han kanske inte mer än människor i allmänhet. Men han hade slätrakadt ansikte och stark, brun blick, såg vid första påseendet ut som en skådespelare, hvilket blef skäl nog för mig att invärtes kalla honom vid detta namn.

Jag uppmärksammade honom dels för det slätrakade ansiktet och den kraftiga, blanka blickens skull, dels därför att han uppträdde så på en gång markeradt förbiseende och nervöst aktgifvande mot sin fru. Han sköt in henne i damafdelningen strax inom kupédörren som man affärdar en flicksnärta, när korten tas fram, men likt en vaksam dogg rullade han med ögonen. Därpå steg han in till oss med ett par kappsäckar, satte sig nästan utmanande, tände en sött och godt doftande cigarr, slog ut en tidning, kastade ben öfver knä — och tåget gick igen.

Jag försökte titta mig till litet känsel på nykomlingen. Detta var ganska svårt. Han syntes både det här och det där, både sympatisk och osympatisk. Emellertid föreföll han mig till slut mera obehaglig än behaglig — men hvad hade jag med honom att göra! Han var och skulle förbli en bild i resans galleri bara, ingenting mera.

Så fälldes de små blå gardinerna kring takets ljuskupor. Det blir sömnigt, en efter en sjunker gäspande ihop, men jag går ut på plattformen.

En kvinna står där och håller fast hatten och blickar ut i dunklet, trotsande draget och den gråhvita röken, som yr ned och hvirflar mellan vagnarna.

Många tycka väl annorlunda och sitta konsekvent och troget inne i kupévalmet, men det härligaste i en resa på järnväg är att vistas ute på plattformen och se telegrafstolpar, stugor och dungar, dalar och berg passera ögat, medan vagnarna ila, darra, kränga i kurvorna och det hamrar som af tusen jäktande stålhammare nere på rälsen, hamrar så att man knappast kan höra sin egen röst, om man också profvar med små rop. Allt detta döfvar, om man vill bedöfning, rycker upp, om man vill uppryckning, sätter känslorna i starkare svallning, om man är dyrkare af ett växlande och rörligt lif.

Vårnatten var inte mörkare än att scenerierna kunde njutas. Emellanåt lyste det hvitt; det var snö i skogsbrynen mot norr. Stun-

dom ljusgrått; det var en frusen älfgren eller sjö. Allt det mörka var mark och skogiga höjder. Höjderna hade nu börjat.

Kvinnan stod orubbligt kvar och stirrade rätt ut. Hon hade det där röda i kindernas öfre partier, som ofta känneteckna Norrlands barn. Jag såg en glimt af blicken, en våt glimt, som — ja, utan tvifvel, det tycktes mig så, var hon på väg "tillbaka till sitt land och sitt folk" och kände något därvid. Och det var skådespelarens stillsamma, raka, något stela lilla fru med de klarblå ögonen.

Så nu var jag hjälpligt färdig med henne äfven, hade ännu ett litet konturporträtt, ett litet fint, som vinst af denna resa.

På morgonen, sedan solen stigit i rött, violett och guld på andra sidan den sträckvis öppet glittrande Ljusne älf, gjorde jag nya bekantskaper i kupégången, verkliga bekantskaper, och glömde både skådespelaren och hans lilla fru.

Jakob Ställmans sommarviste är ett fult gammalt tvåvånings trähus af obestämd kulör, som höjer sig bland åtta grå och blekgula envåningsstugor i en trång dalskära och knarrar vid minsta beröring. Men trötta vandrare söka sig gärna till det huset. Det finns nämligen några små rum med sängar i på öfre botten och röding och tämligen god potatis samt tätmjök kan man få där för en obetydlig penning och på köpet, om man vinner Ställmans förtroende och sympati och han har något hemma, en liten aptikallare.

Ställman själf är en landtlig man i sina bästa år, besatt af anspråkslös, men god, trygg humor, och han trifs i obygd. Jag kom till honom med kont på rygg en skön kväll i juli och satt snart vid det knarrande bordet i hans knarrande "matsal" och vann hans förtroende och sympati. Jag känner mig tacksam än i dag.

Sedan jag pratat och spisat tillräckligt, fick jag låna ett par torra bandskor och gick ut på backen för att se på omgifningarna och röka kvällspipan.

Mellan de åtta grå och blekgula stugornas knutar hängde brokigt färgade plagg på tork, en bäck småpratade längst nere på botten af sin bädd, ståtliga voro bergen och skällor klingade uppe bland branterna.

Dock låg den trötte ej i sängen. Efter en halftimme gick jag upp på rummet och lade mig.

Denna kväll hade intet solsken kunnat hindra mig att sova, men på det hemmagjorda nattduksbordet låg en gammal bok, bunden i marmorerad skinn och prydd med mässings-spännen. Jag öppnade den. Det var en psalmbok och den kom att sysselsätta mig länge.

Jag läste psalm efter psalm — och skämdes. Denna riksbekanta och i mångt och mycket rent af grandiosa diktsamling var för mig så godt som något alldeles nytt.

Jag läste och skämdes. Efter någon timme blef jag så nervös och begynte bläddra en smula våldsamt. Slutligen kom jag till bönerna i slutet, fick upp "Förbön för sjöfarande". Den var bekant, den kunde jag utantill en gång! Jag lade mig tillrätta för att pröfva, om jag ännu hade den i minnet — i detsamma förnam jag lifliga röster nedanför fönstret, hvilka blandade sig med Ställmans. Turister?...

Jag hoppade ur sängen och fram till fönstret och tittade girigt genom de gröna rutorna. (Sådan blir man om kvällen, när man vandrat en hel dag utan att se människor.) Och de nyanlända voro "skådespelaren" och hans fru!

Jag kände igen dem ögonblickligt, fastän de nu voro brända af sol och klädda för fjälltur. De stodo rätt nedanför fönstren. Och

Broderade Klädningar.

Vi sälja äkta Schweizer-broderi, största nyhet till vår- och sommartoiletter, i hvit battist, halfvärdiga från kr. 23.50 till kr. 55: 20, hela klädningen tull- och portofritt till bostaden.

Rekvirera profver och modeplanscher.

Schweizer & Co., Luzern F 7 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

skådespelaren talade fyllig skånska — på tåget för tre månader sedan hörde jag hvarken honom eller henne yttra ett ord —, men frun talade Ställmans tunga, det vill säga slopade så många ändelser som möjligt och betonade litet sjungande, och hon blickade så förnöjd upp i Ställmans ansikte.

De ville ha mat och ett rum. De kunde få detta och stego in. Jag lade mig igen, slog igen psalmboken och lät blicken irra i taket.

Där hade fukten framställt jordens länder, som de tedde sig omedelbart efter syndafloedens undansjunkande. Bäckens därnere gnolade aflägsset, och det sofvande suset från höjderna fyllde rummet. Men intet buller i huset, inte ett knäpp nerifrån bottenvåningen.

— Håhåjaja... Ovanligt reserveradt folk ändå, de där som än en gång kommit i min väg... Jag slöt ögonen och gäspade. — Underliga parhästar i alla fall... Jag stirrade på nytt i taket. — Jordens länder, efter floden, som kartor, precis som kartor... Åa... En gäspning med suck. — Paus. — Mindre suck, oregelbunden andhämtning och ännu en gång skådespelaren och hans fru: — Hvad kunde det vara för underligt med dem?... Precis som kartor... han en dogg... efter floden... hon en fågel, en liten dunmjuk fågel... en liten dun... en liten dogg... kartor... floden...

Men som jag skulle till att somna, begynte Jakob Ställmans sommarhus knarra vildt.

Det kunde näppeligen vara några andra än de två.

Jag blef fullständigt vaken.

Och det var de två. De kommo upp för trappan och visades in i rummet intill mitt. Och sedan de stängt dörren om sig, voro de reserverade människor igen för en stund, men blott för en stund, började snart byta korta mummelord, och slutligen, ja, det blef närapå en tragedi slutligen.

Väggen var tunn, men måttligt tal kunde ej uppfattas begripligt från rum till rum. Inledningen gick jag sålunda miste om; hade jag velat lyssna, lägga örat till och lyssna, kunde jag väl fått höra den, men jag lyssnar inte på sängkammarskonversation, då jag inte tvingas. Jag tvingades emellertid snart denna natt.

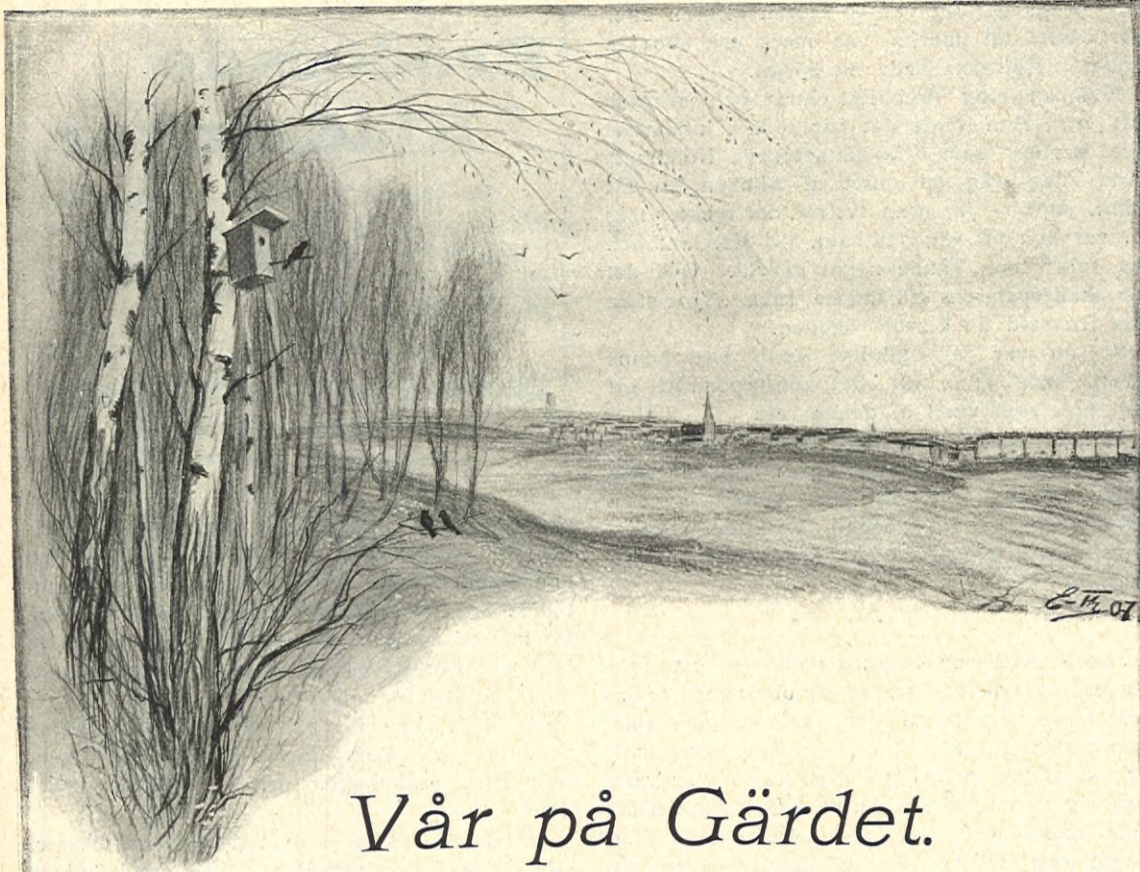
Det var som sagdt tyst en stund, om jag borträknar diverse dunsar och stötar. Skådespelaren gick omkring och oroad möblerna så där förströdt. Sedan föllo orden, ett då och ett då, obegripliga och korta, men att det var flentlighet i dem hördes på tonen, särskildt på mannens ton. Frun ville tydligen ta det hela lugnt och avväjande.

De första begripliga utbrotten — utbrott var det! — förklarade för mig att äkta mannen var "led" på något — "led på alltsammans", kom det strax efter.

(Forts. å sid. 262.)

PAPPERSMÖNSTER

fullt tillförlitliga, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjol-mönster utan släp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barnklädningsmönster 50 öre, Kappmönster 60 öre. Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras porto ritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken el. postanvisning insändes till Iduns Mönsterafdelning, Drottninggat. 51, Sthlm

Vår på Gärdet.

ÖFVER GÄRDET rider en blå dragon,
 hej hopp, hej hopp, hej hopp! —
 och vattnet kring hofvarna stänker,
 och hjälmen blixtrar och blänker —
 från artillerikasernen hörs trumpetens smattrande ton.

Han rider så käckt, och blicken speglar
 det hvita vårmoln, som svanlikt seglar
 genom blåaste rymd öfver Värtans vatten.
 Vid bröstet bär han en blå anemon,
 som skjutit upp under förvårnatten
 och slagit ut vid ett dikes rand —
 en första hälsning från vårens land.

Han bär den stolt som ett lifvets tecken.
 Där borta öfver kullarnas krön,
 där marken lyser så saftigt grön,
 ser han en syn, en tjusande.
 På ett ramsvart sto kommer susande
 ett barn, en flicka på nitton år —
 en guldblond, rosig och lifsvarm vår,
 och gratier leka i klädningsveckan.

Nu med stramade tyglar håller hon in,
 och ridspöet för hon lekfullt till hatten,
 och ur ögon, djupa och mörka som natten,
 flammar mot honom: jag är din — är *din!*

Men högt öfver Gärdet, som doftar af mull,
 och där hästhof gnistrar vid sorlande diken
 likt tappade knappar af solens gull,
 en lärka i skyn spelar bröllopsmusiken ...

DANIEL FALLSTRÖM.

”Den fria jord — — —”

UTREDNINGEN OM emigrationens orsaker pågår genom åren, medan alltjämt stora skaror af landets bästa ungdom lämna Sverige. Förhållandena tyckas ännu på länge ej komma att undergå någon förändring till det bättre. Här påvisas en af emigrationens orsaker. Trots den dämpade tonen är artikeln ett hjärteskri på de mångas vägnar, som bli hemlösa i sitt eget fosterland.

NÅGOT SOM genast faller i ögonen, då man betraktar de sociala förhållandena inom vårt land, är den massutvandring af vår landsbygds ungdom, som alltjämt pågår dels till Amerika och dels till städerna. Att denna ständiga minskning af arbetskrafter måste vara till skada för jordens och landthemmens skötsel är man ju ense om, likaså att något bör göras för att hämma denna vandring. Men hvad som bör göras är man ej så ense om, ty det är så många faktorer man måste räkna med. Det är nog ej samma orsak, som drifver alla från de små lugna hemmen ut i världen, och ett ondt kan ej fullt botas, förrän orsaken därtill undanrödjes.

Jag tror icke, att det *alltid* är “längtan till storstaden”, som drifver våra unga kvinnor och män dit. Jag tror ej, att landsbygds unga söner och döttrar äro så rädda för jordbruksarbetet och därmed sammanhängande ting, att de därför söka sig ett lättare arbete i städerna. Jag tror därför ej heller det hjälper att, som Elsa Törne föreslår, entlediga en massa tjänarinnor, “som med glädje och bibehållen ära” finge vända åter hem. Ty så länge dessa deras “hem” hvila på så osäker grund, som nu är fallet, kan det ej bli något godt verkligt hem. Och hysa de kärlek till detta sitt “hem”, så är det så mycket värre för dem själfva.

För att belysa, hvad jag menar, vill jag anföra ett exempel.

För flere år sedan brukades och beboddes ett af torpen under ett stort fideikommiss i mellersta Sverige af ett ungt, driftigt folk. De hade tagit vid torpet som nygifta och satt sig i skuld för både kreatur och redskap. Men de voro flitiga och sparsamma, och eftersom åren gingo, började de komma ur skulderna.

Hustrun hade förut tjänat hos “fint folk” och därigenom lärt sig renlighet och ordning och fått smak för en viss förfining. Den lilla stugan rustades upp, rummen tapetserades och målades, förstukvist byggdes och en liten trädgård anlades. Allt detta fingo de själfva utföra och bekosta, ty grefven, som ägde godset, menade, att det dugde godt som det var förut. Telningar och plantor fingo de af den välvillige trädgårdsmästaren vid godset, och det var ett oerhördt arbete de sedan nedlade för att förvandla den steniga backen till trädgård.

Efter några år liknade det lilla torpet ett paradiset med blomdoft och färgprakt kring den lilla krattade gården, körsbär, krusbär och vinbär började löna arbetet och äfven ett och annat äpple mognade på de små veka träden.

Åkerjorden var stenig och mager, men med ett oförtrutet arbete gaf den dock medelmåttiga skördar. Arbete tidigt och arbete sent.

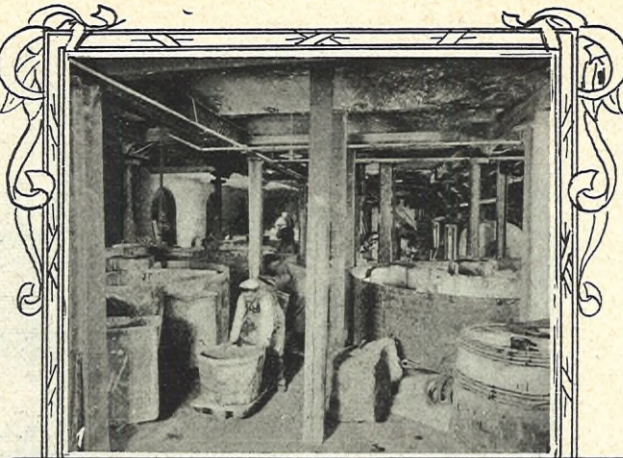
Två barn, en gosse och en flicka, växte upp i hemmet. Hvad de älskade den lilla fläck af jorden, som var “deras”! Och hvad allt där var dem kärt! Korna voro deras kära, förstående vänner, hvarje träd i hagen var dem bekant, hvarje fläck af åkern. Aldrig skulle det kunna falla dem in att för glans och nöjen lämna sitt kära hem, aldrig skulle de kunna tycka, att göromålen där voro för grofva och simpla. Deras eget, kära, kära hem!

Så med ens kom slaget: torparen måste flytta. Kontrakten skulle nämligen ändras, och det fanns ingen annan utväg än att ge

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

ugnarna, rågodsgugnarna. I s. k. kasettlar, tillverkade af skånsk eldfast lera, får det där den första *bränning* (rågodsbränning), som möjliggör dess vidare handtering i och för glasering, glasyrbränning och dekorer. Det utsättes i rågodsgugnarna under ett par dygn för en gradvis stegrad och slutligen oerhördt stark hets.

Porslinets *dekorer*ing är en fas i dess tillverkning, som sönderfaller i minst lika många delar, som det finnes nyanser i godsets kvalitet. I dekoreringsalarna återfinna vi de fyra tusen kaffekopparne och andra våra bekanta från formningsverkstäderna. Vi

vändas ofta vid dekoreringsen af dessa konst-saker, men icke nöjd därmed har smaken för ögonblicket kastat sig öfver de djur af porslin, som Rörstrand tillverkar, och därigenom drifvit upp fabrikationen i hög grad. Amerika och kontinenten konsumera en stor del af detta slags prydnadsaker.

I en särskild byggnad slutligen har fabriken tagit upp tillverkningen af tekniska artiklar, som förut importerats, såsom elektriska isolatorer o. d. af fältspatätkta porslin.

Vår rond är slut, och vi stå åter vid utgångspunkten, hufvudkontoret. Med det godmodiga, smått humoristiska leendet hos

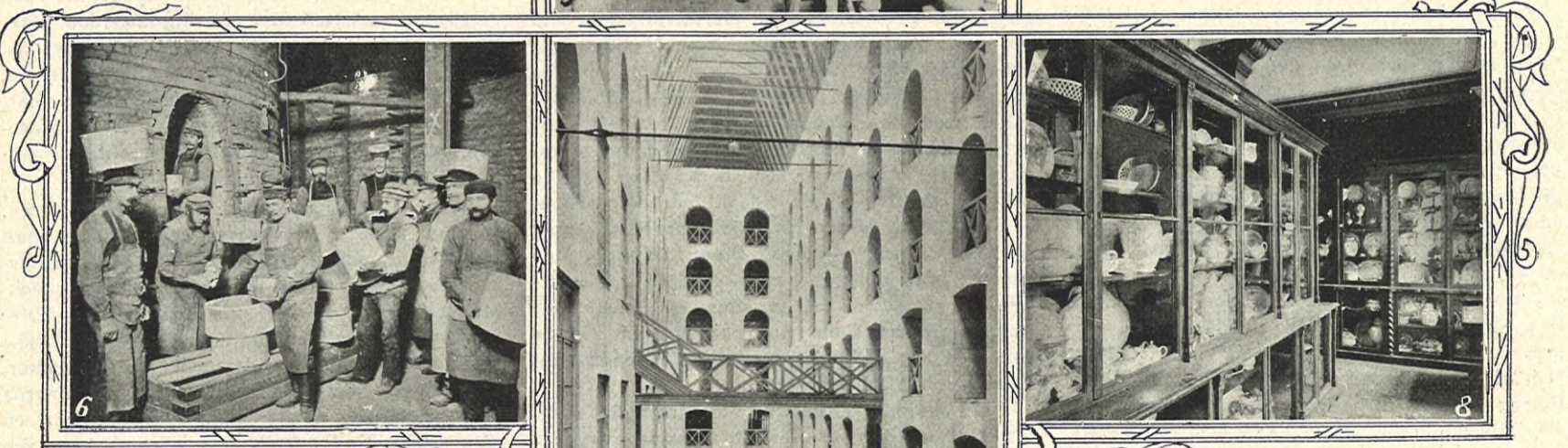
se här, hur godtköpsgodset dekoreras nästan lika snabbt, som det formas, genom s. k. tryckning under glasyren, hvarvid mönstret aftryckes från graverade kopparplåtar å silkespapper och sedan öfverföres på porslinet. Tryckning i flere färger, s. k. litograftryck, sker genom en något mera komplicerad metod.

De finare artiklarne dekoreras medels handmålning — rågods- eller emaljmalning. Ett tredje sätt att dekorera är att blanda

en man, som nedlagt sina krafter på fabriken förkofran i dubbelt så många årtionden som vi nu användt timmar att bese resultatet, frågar oss disponent Almström, om vi nu "ha riktigt väl reda på, hur man gör porslin". Och ännu med intrycken af vår rond i lifligt minne svara vi ett framt ja.

Rörstrands porslinsfabrik, sedan 1868 Rörstrands aktiebolag, har gamla anor. Den anlades 1726 och är den porslinsfabrik i Europa, som längst bedrifvit sin verksamhet

färgstoffet i själfva glasyren, som sedan påföres för hand. Man får då majolika, som brännes i särskilda ugnar, muffelugnar.

Vi ha under vår rond genom de stora husen stigit allt högre, och till sist stå vi längst uppe i de lokaler, där hvad som också betecknar spetsen af porslinsfabrikationen, nämligen konstsakerna, modelleras och dekoreras. Keramiken sysselsätter vid Rörstrand ett antal artister af kända namn, hvilka, understödda af en utvecklad teknik, hålla den uppe i jämnhöjd med allt hvad den moderna stilriktningen åstadkommit inom något slag af konstindustri. Djurmotiv an-

på samma plats. Efter att de första årtiondena ha stått under en något trefvande ledning, togs fabriken omhand af energiska och erfarna chefer, och dess utveckling har också sedan dess utvisat en ständig stigning med brantare höjningar vid midten af 1700- och 1800-talen.

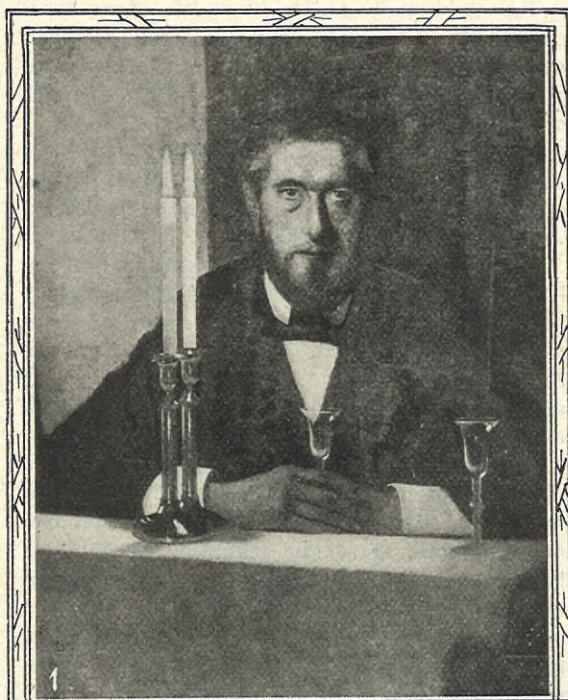
Fabriken står som bekant i begrepp att slå sig ner på ett nytt och större område, å Björknäs vid Skurusund. Förmodligen skall en gång denna flyttning antecknas såsom en af de största epokerna i fabriken tillvaro och inleda ett nytt skede af framgångsrikt arbete på de gamla traditionernas bas.

E. —ER.

NAMNET J. F. WILLUMSEN uppkallar i erinringen en konstalstring, som äntar sig uttryck i rena bisarrerier och dristiga experiment, än formar sig till verk bräddade af individuell skönhet, styrka och klang. Idun meddelade i fjol en reproduktion af konstnärens kanske märkligaste och på samma gång vackraste verk "En bergbestigerska". hvilken tafla intar ett dominerande rum på den nu öppnade utställningen i Konstnärshuset. Det är en friskhet i denna duk, en hymn till fjällvärldens lyckoalstrande tystnad och storhet, som klingar i dur och moll ur dessa färgackord.

Sin älskvärda sida visar konstnären i de tre akvarellerna "Moder och dotter i tre åldrar", allesamman förträffliga småbitar, hållna i en klar färgskala och med utomordentligt lif i teckningen. I den första framställes leken med intagande naivitet. Det är en sommar dag ute i naturen, mor och dotter äro båda fattade af lekens tjuning, hvilket lustigt betonas af den lilla lek-saksgruppen i gräset vid deras fötter; den andra bilden återger undervisningen, den tredje tacksamheten. Barnet har nu vuxit upp till en ung, kärleksfull kvinna, som tar

Willumsenutställningen

skarp sinne finna förbindelsen mellan det oändligt stora och det oändligt lilla. Det oändligt stora framställes af en nebulosa, det oändligt lilla af några mikrober. Den nedre figuren befinner sig under inspiration, den öfre figuren känner sig öfvertygad om det riktiga resultatet af sin forskning.

Reliefen till vänster bildar en motsättning till reliefen till höger, nämligen det resultatlösa. Nedtill två män, af hvilka den ene arbetar på ett flätverk, som den andre lika snabbt löser upp. I midten en grupp likgiltiga; upptill en figur, som föreställer den kimäriska drömmen.

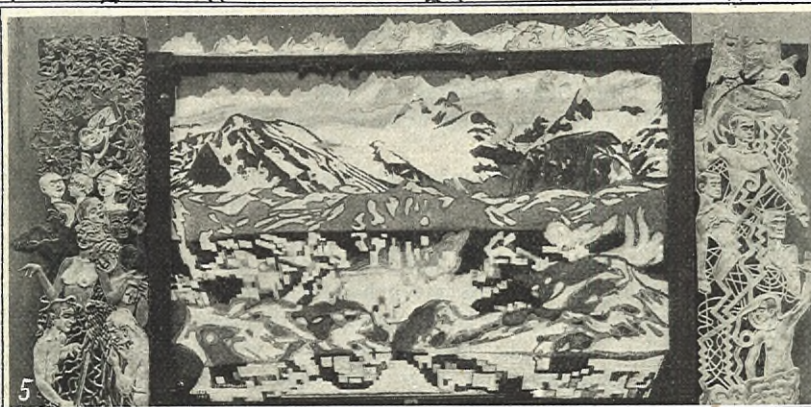
Skillnaden mellan Willumsens konstuppfattning nu och under hans tidigare period är ingalunda liten. Det naturalistiska målnings sätt, som han på 1890-talet försvurit sig åt, påverkad som han då var af Gauguin m. fl., är starkt framhäfdt i den tämligen summariskt och sträft målade duken "Pont S:t Michel i Paris" samt i ett par Bretagniska kvinnotyper, lustiga nog för resten. Vid sidan af dem verka hans små soltaflor med badande italienska pojkar, som om konstnären vunnit en ny ungdom.

På keramikens område är konstnären jämväl en originell mästare, som med knuten

den ålderdomströtta modern vid handen och leder henne ut i det strålände sommarlandskapet.

"Jotunheim" är ett bisarreri i svart och hvitt med på sidorna anbragta reliefer, till hvilka konstnären fogat följande förklarande ord, hvilka väl behöfvas: "Figurerna på reliefen till höger representera dem, som med fast vilja söka att genom lärdom och

kraft får leran att ge uttryck åt ett intensivt lif.

Allt som allt ger utställningen, präglad som den är af starkt motsatta stämningar och af en åt olika områden ifrigt sökande teknik, en intresseväckande afspiegling af Willumsens heta, egen-sinniga och kompromissföraktande konstnärskynne.

E. H—N.

1. J. F. WILLUMSEN. DETALJ UR EN GRUPPMÅLNING AF W. HAMMERSHÖJ, THIELS GALLERI. — KONSTVERK AF J. F. WILLUMSEN: 2. LEKEN. I NATUREN, AKVARELL. 3. UNDERVISNINGEN. I NATUREN. AKVARELL. 4. TACKSAMHETEN. UT I NATUREN. AKVARELL. 5. JOTUNHEIM. OLJEMÅLNING. 6. FADER, MODER OCH BARN. KERAMIK. 7. PONT S:T MICHEL I PARIS. OLJEMÅLNING. 8. KRIGET. MODELL TILL KERAMIK. A. BLOMBERG FOTO.

Skådespelaren och hans fru.

Skiss af Vilhålm Nordin.

(Forts. fr. sid. 257).

DÅ BÖRjade frun tiga och, som jag föreställde mig, med sina stilla klarblå ögon lugnt möta hans våldsamma blankbruna.

Han var led på alltsammans, det tuggade han om flere gånger och underströk med enstaka fotstampningar. Det var inte lätt att få klarhet öfver hvarför han var så led, men några dåligt sagda häntydningar visade hän på, att han att börja med var led på hela Norrland — jaha, jaha du!...

Och nu bar det iväg. Utan att märka, hur envist och vaket lilla frun teg, lät skådespelaren sina meningar sätta af som hästar i utförskan.

Han hväste, brummade, röt — och inom tio minuter var det arma Norrland, "som han fått på halsen för hennes skull", dömdt för alla tider. Det var kort och godt omöjligt på hvarje sätt och "befolkadt af idel barbarer, alla idioter och fantaster till trots!" — Hörde hon det, barbarer! Och hvad gjorde hon? ... Hvad gjorde hon? ... Smilade, gjorde hon — och det var hon skicklig i sen gammalt! — smilade med barbarerna, smilade och talade *bondska* med dem, vid alla möjliga tillfällen, som landsmaninna förstas, javisst, men nu ville han inte veta af dylikt längre, nej! Han var inte svart-sjuk, hon skulle inte smicka sig med att tro det, men hon skulle vara hans hustru och ingenting annat, det behöfdes inte smil åt främmande, nej, och ingen *bondska* heller, då hon kunde tala *svenska*! Puh! När han tänkte på det! ... Hade hon inte stått och smilat mot den där stora drummeln därnere och talat *bondska* med honom också — äsch?...

Här hördes det dofva ljudet af en knuff — och ögonblicket därefter tigerskans röst, med ens förbluffande mäktig, ej stark, men så klar och fast och så bittert kall:

— Rörde du mig!

Skådespelaren kom också genast af sig.

— Nåja, nåja, suddade han, och jag höll andan, väntande på upplösning och försoning.

Men den lilla stillsamma kvinnan hade stuc-kits litet för djupt.

— Vi två har vistats i samma rum för sista gången, fortfor hon med samma lilla fruktansvärda köldstämma, och det lät som slängde hon plagg på armen: knappar slogos mot hvarandra.

— Prat! utbrast skådespelaren nu med ett osäkert skratt.

— Hur?

— Prat, sa' jag, kvinnopratt!

— Sof på det ordet. Det finns fler rum i huset. Sedan finns det rum och rum igen, för mig, häruppe. Stig från dörren... Stig från dörren!

— Nåväl, var så god!

Dörren öppnades, slöts, små lätta steg hördes i trappan.

Men då besinnade sig äkta mannen, öppnade och ropade efter sin lilla hustru:

— Sof på dina ord också!

Intet svar.

Han hvisslade smått och gick några hvar därinne, slet så af sig krage, rock och väst och drog upp klockan. Jag hörde ett svagt buller nerifrån, lade mig på höger sida och somnade. Jag var mycket trött...

Men det blef inte långt till morgonen.

Klockan half fyra väcktes jag af ett buller, som kom mig att tro, det tjufvar jagades i Jakob Stållmans sommarhus.

Det slog i dörrar, rände i trappan. Jag hörde skådespelarens, Stållmans och tjänstflickans stämmor. Plötsligt hade jag dem utanför min dörr och förstod, hvad det var fråga om. Stållman förklarade mitt rum fridlyst och att allt sökande tjänade till "intvett", då förstudörren befunnits upplåst.

— Hon finns int', sade Stållman.

Jag förstod. Skådespelaren hade inte kunnat soffa, utan gått ned och purrat Stållman och fått veta, att denne ingenting visste: frun hade rymt, inte brytt sig om öfvernattning, utan rymt direkt.

Jag klädde mig och gick ned, så att äfven mitt rum skulle bli ledigt för visitation. Men skådespelaren höll då på att undersöka de åtta grå och blekgula husen och Stållman syntes orolig och talade om skallgång.

En bra och tjänstvillig man var Stållman. Men då jag anförtrodde honom nattens äfventyr, af hvilka han intet förnummit, alldenstund han ägde en sund björns förmåga att soffa, log han bredt och illmarigt och gissade som jag, att den lilla frun bara gått hem till pappa och mamma eller andra vänner, tagit en promenad öfver bergen i den ljusa natten, hvart det nu burit.

Och skådespelaren kom tillbaka från rondan utan fru.

Han gaf mig ett hotfullt, men tydligen ej igenkännande ögonkast, begärde en vägvisare till ****träsk och fick, betalade räkningen och var efter tjugominuter på väg.

Nu visste han nog hvad han gjorde. Vi voro fullkomligt lugna.

Men när jag hoppades, att skådespelaren efter denna beta bättre skulle förstå sin fru, sade Stållman:

— Det var nog int' bara det, att karln försto' sig klint på att behandla kvinnfolk.

Jag såg upp. Hvad menade Stållman?

Jo, hade jag hört historien om väderstrecken, väderstrecken norr och söder, som en gång kommit öfverens om att bli ett väderstreck?

Nej, den hade jag inte hört.

Stållman log så trygg:

— Det gick int' förstås!

Jag såg upp igen — — nej, det gick naturligtvis inte...

Men nu frågade Stållman, om jag hade något emot en salt bit och en liten morgonvår — och det var också en fråga i ödemarken!

Teckningslista för bidrag till

Wennerbergstoden i Uppsala

finnes för hugade bidragstecknare tillgänglig å tidningen Iduns byrå, Drottninggatan 51, Stockholm, och mottagas äfven tacksamt pr post insända bidrag, hvilka sedan i sinom tid komma att redovisas i Idun.

Den svenska Gustaf Adolfskyrkan i Hamburg.

Bref till Idun.

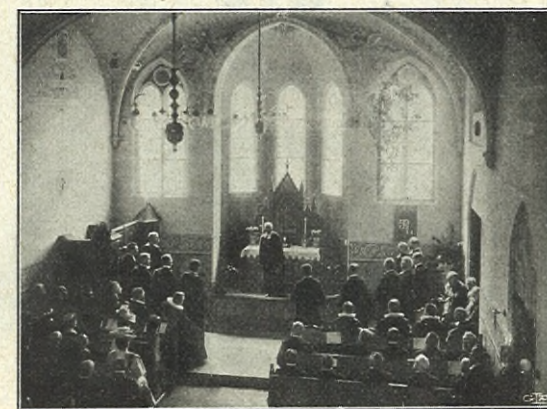
SÖNDAGEN DEN 12 MAJ — reformationsdagen — invigdes i Hamburg den svenska Gustaf-Adolfskyrkan.

Sedan 23 och ett halft år har svensk kyrklig verksamhet, hufvudsakligen afsedd för sjömän, funnits i Hamburg, ledd från Evangeliska fosterlandsstiftelsen och bekostad dels af stiftelsen, dels genom kollekt i kyrkor och andra insamlingar. Till en början gällde den svenske prästens arbete alla skandinaver och finnar. Men Danmark fick år 1893 sin egen sjömanspräst, år 1902 Finland och nu Norge. Sedan många år tillbaka har det arbetet leddes af sjömanspastor Englund.

Gustaf-Adolfskyrkan har också tillkommit på Evangeliska fosterlandsstiftelsens initiativ. Genom gåfvor af enskilda i Sverige och äfven delvis i Norge liksom af tysk-svenskar har på ett par år den erforderliga summan 210,000 kr. redan hopsamlats så när som på 8,000. Det är pastor Lagerfelt, som i tal och skrift drivit fram saken. Kyrkan ligger, då den ju närmast är afsedd för sjömän, nära hamnen. Den lilla enkla byggnaden innehåller en kyrksal, som rymmer omkring 250 personer, en läsesal, en samlingsal för finnarne i Hamburg och bostad för prästen.

Kyrksalen är enkel, men ger ett hemtrefligt intryck. Rundt taket, där tunnvalfvens nibbar sammanlöpa, äro alla de svenska landskapsvapnen målade.

För att inviga kyrkan hade ärkebiskop Ekman infunnit sig, och såsom Evangeliska fosterlandsstiftelsens representant var professor Kolmodin där. Hamburgs kyrkliga senior — titeln biskop begagnas ju ej inom det protestantiska Tyskland — doktor Behrmann var äfven inbjuden, liksom hamburgska präster, och från London, Paris, Berlin, Köpenhamn m. fl. ställen hade svenska präster kommit. De 13 assisterande svenska prästerna stodo rundt altaret, med sina släpplikande kappor blott öfver ryggen och den till två tungor hop-

ÄRKEBISKOP J. A. EKMAN FÖRRÄTTAR INVIGNINGEN. ATELIER SCHAUL FOTO.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som speciellt efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlsson Skofabrik, Vänersborg

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

"GLORY"

koncentreradt munvatten. Enligt hvarje flaska medföljande intyg, starkt bakteriedödande. Pris pr flaska kr. 1,50.

smälta kragen, medan de tyska prästerna sutto bakom i veckrika dräkter och stora pipkragar.

Ärkebiskop Ekman öppnade invigningsakten med en betraktelse, som till utgångspunkt tog aposteln Petri ord, då han var nära att drunkna: "Herre, hjälp mig, jag förgås" — i anslutning till taflan på altarskåpet bakom. Han framhöll, hur farorna på de nyckfulla hafvet voro sjömannens svåraste fiende, men de sedliga farorna i städerna vore svårare. Kyrkan ville bjuda sjömannen ett hem, där han kunde få styrka att undvika dessa faror och kanske ledas till ett högre lif än det själfviska. Kyrkan ville också verkligen vara ett varmt hem för sjömannen, en påminnelse om att man i hemlandet tänkt på honom. Ärkebiskopens ord kommo enkelt och stilla talade, utan pomp, direkt till sjömännen och hamnarbetarna.

Seniorn doktor Behrmann höll därefter ett tal på tyska, hvori han uttalade sin glädje öfver att känna, hur de olika folken voro förenade genom samma religiösa tro. Det var intressant att iaktta den tyske biskopen. Ehuru utan denna titel var han mer en kyrkofurste än de flesta af hans svenska kolleger äro. Hans tal hade åtskilligt af det kyrkligt paraderande, men han var därtill den stränge energiske chefen, som bakom sig har ett hårdt arbete. Senior Behrmann har också ett lif af energiskt arbete bakom sig: han började som folkskolegosse med träskor på fötterna.

Vid högmässogudstjänsten predikade professor Kolmodin. Med anledning af reformationsdagen — en lämplig dag till invigning af Gustaf-Adolfskyrkan — talade han om hur först Paulus och sedan Luther pekat på Kristi försoning såsom den enda salighetsvägen, då andra börjat undanskymma den. Nu behöfdes en ny Paulus-Luther, som åter pekade på Kristi försoning.

Pastor Englund, som ej blott assisterat vid invigningsakten, utan äfven stått bakom alla anordningar såsom förstyre, hälsade därefter alla välkomna till kyrkan, ej blott svenskar, utan äfven andra nationer, ej blott evangeliska, utan äfven andra kyrkor. Men i ett fall skulle kyrkan stängas för andra nationer och beaktelser: om svenskarna komme så talrikt och tidigt, att inte plats funnes för andra, hvilket han inte ogärna skulle se.

Efter högtidligheten i kyrkan var gemensam middag. Af ärkebiskopen, professor Kolmodin, konsul Améen och flere andra medlemmar af den svenska kolonien i Hamburg uttalades den förhoppningen, att kolonien snart skulle kunna bilda en egen församling. Men middagen fick dock nästan mest karaktär af tack och hyllning till pastor Englund för hans arbete för sjömän, för andra resande och för kolonien, ett tack uttaladt af svenskar, norrmän, danskar och tyskar.

Alla som bidragit till kyrkan, äfven gubben Hansson, den knottige, gråhåriga hamnarbetaren, som skänkt kyrkklockan och som hela dagen hade ett stort leende öfver sitt ansikte, fingo sitt tack. Det var flere lyckliga den dagen.

R. M.

I människokärlekens namn.

DET SÄGES, att vi lefva i fred här i landet, att vi sedan snart ett sekel njuta af dess välsignelser. Och dock ha vi öppet krig, fienden inom gränserna, på vår egen mark, en fiende, som aldrig ger pardon, som aldrig sluter fred, som måste dödas om han icke skall döda, som har tusen lif, som tar tusen lif, som är hård för krut, hård för smärta och tårar, och som vi ännu icke kunnat komma till lifes eller förmå att retirera. Fienden är lungnoten.

I striden mot den — där vi alla borde ta vår plats i ledet — äro tillsvidare lungnotssanatorierna det mest effektiva medel. Där lära värnpliktiga fiendens taktik, hans starka och svaga sidor och de bästa greppen vid försvar och anfall, där läkas de sår han slagit, därifrån spridas kunskaper och utlämnas vapen.

Ett nytt bälverk mot den förhärjande sjukdomen har nu tillkommit med det i dagarna af landshöfding Douglas invigda lungnotssanatoriet å Stratomta vid Lingshems järnvägsstation, Östergötland. Det är doktor H. J. Suber i Linköping, som tagit initiativet till det samma och sedan med tillhjälp af ekonomiskt understöd från kommuner och privatpersoner energiskt arbetat på att realisera planen. Han kommer äfven att såsom öfverläkare leda det af landstinget öfvertagna sanatoriet.

Anstalten, som har ett soligt, torrt, friskt och skyddadt läge, består af en hufvudbyggnad i två våningar, tre ligghallar och ekonomibyggnader; allt är bekvämt och praktiskt inredt. Höga, ljusa rum med hvita prydliga möbler lämna plats för 30 patienter. Afgiften är endast 50 öre per dag, ett belopp, som icke kan utstånga någon, ej ens den fattigaste, då kommunens hjälp ju alltid kan påräknas.

Helt säkert skall i detta Östergötlands nya sanatorium, från hvilket vi här meddela några bilder, många af sjukdomen rörda finna tillflykt och bot. Kan de personers offervillighet, som möjliggjort sanatoriets uppförande, inspirera andra att följa exemplet, då har det fyllt ett dubbelt ändamål. Ty vi ha många sanatorier, men vi ha också tusentals sårade, som behöfva snar hjälp, och af dem förblöda många, därför att de icke få vård i tid.

Katalogen för Våren 1907

upptager alla Nyheter

Promenad-, Bal- & Sällskaps-

Skodon

Gratis

& franco

Requirera omg.

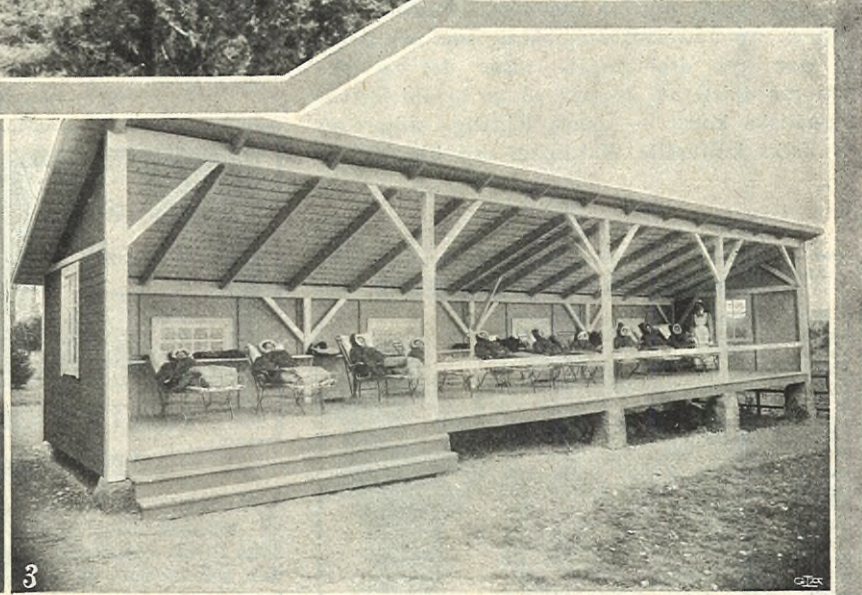
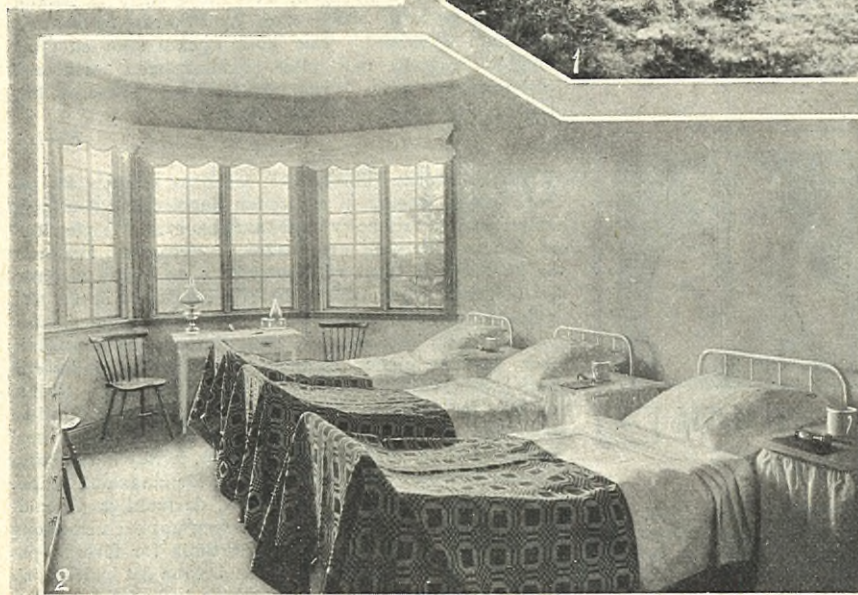
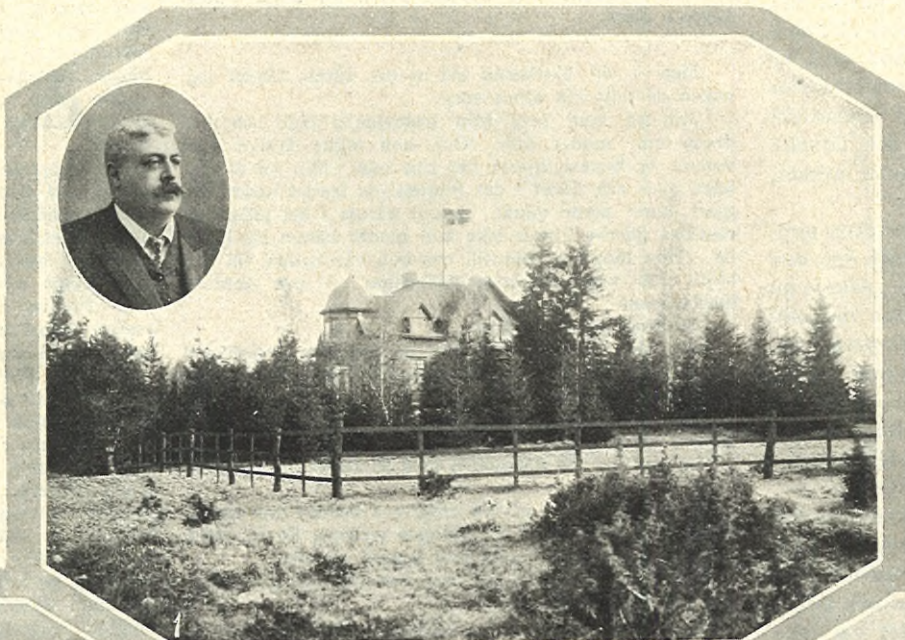
SILVANDERS, Skoafdelningen, GÖTEBORG

Barnens dag.

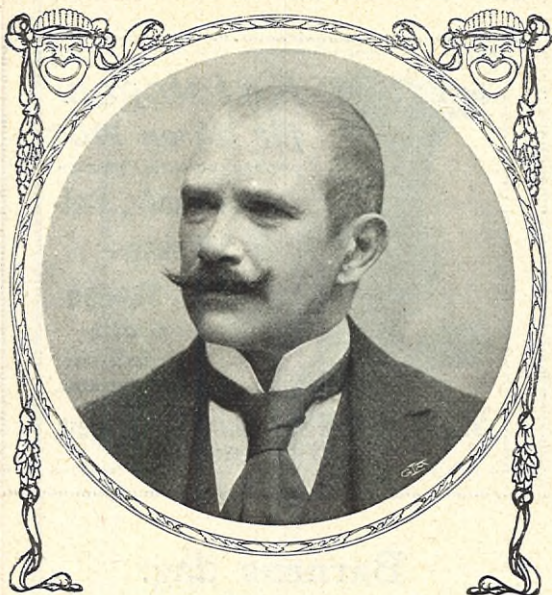
IDUN UTKOMMER denna gång på en dag, I som åtminstone i Stockholm har något af högtidsaftonens dagen-före-stämning. Fredagen den 24 inledes nämligen den folkfest, som bär det vackra, alla samlande namnet Barnens dag.

Någon annan rekommendation än detta namn behöfver den icke, det säger allt. Barnens dag, det är hoppets, glädjens och vårens dag, hvarje gåfva offrad den dagen är ett kapital insatt på framtidens bank. Det är för att detta kapital måtte bli så stort som möjligt och för att barnens tre dagar måtte få den prägel af fest, som dem höfves, som Barnens-dags-kommittén och öfriga medverkande nedlagt det stora förberedande arbete, hvars frukter vi skola se i morgon fredag och närmast följande dagar. Att stockholmarna skola gå man ur huse, med välförsedda börsar och gifmilda sinnen, behöfver ju ej sättas i fråga. De svika aldrig, då det gäller att lindra och bereda glädje åt dem. som vistas på lifvets skuggsida.

I vårt nästa nummer hoppas vi kunna ge våra läsare landet rundt en bildlig framställning af, hur den stora ungdomsfesten detta år firats i den svenska hufvudstaden.

LUNGSOTSSANATORIET Å STRATOMTA. HOFFOTOGRAF SW. SWENSSON FOTO. 1. SANATORIETS YTTRE SAMT PORTRÄTT AF DESS UPPHOFSMAN OCH ÖFVERLÄKARE D:R HJ. SUBER. 2. EN SJKUSAL. 3. EN AF LIGGHALLARNE.

Knut Michaelson.

Den nyutnämnde chefen för Nationalteatern.

EN STOR del af det intresse man hyser för och de förhoppningar man ställer på vår nya nationalscen måste naturligt nog samla sig kring denna teaters nyutnämnde chef. Det är ju dock på honom det i väsentlig grad beror, om vår nya scen skall bli den föregångare och ledare i vårt teaterlif, som sig höfves, den uppmontrare och förmedlare af den nya svenska dramatiken, som man hoppas på, och den publikens uppfostrare till en någorlunda värdig och kultiverad smak, som vi så hårdt tränga till.

Till denna ansvarsfulla befattning har k. m:t, som bekant, utnämnt bruksägaren Knut Michaelson. Härmed är chefsposten beklädd med en man, som ett mångårigt intresse för teatern, stor bildning, förfinad smak och ett rikt dramatiskt författarskap gjort förtrogen med och lämpad för det mångskiftande och kräfvande arbete, som kommer att falla på hans lott.

I sina på Dramatiska teatern under åren uppförda arbeten visar han sig icke blott äga den ofelbara blick för scenens teknik, som säkert nu blir honom till ovärderlig nytta. Han visar sig äfven äga ett accentueradt galliskt temperament, som finner uttryck dels i valet af motiv, dels i dialogens klarhet, udd och spiritualitet. Vi nämna bland hans dramatiska arbeten, skrifna hufvudsakligen på 80-talet, de två mest kända: "Skandalen i natt" och "Unge grefven".

En intressant och i många stycken rik och gifvande teatersäsong nalkas nu sitt slut. Den nya har ännu mycket dimmiga konturer, men med en ny nationalteater, en ny chef och minst ett par nya dramaturger torde det väl icke vara för djärft att hoppas på en ny tid för vår dramatiska konst — denna känsliga mätare på ett folks kulturella lifaktighet och blomstring.

"The Scott Tornure."

På en kongress af snörlifsfabrikanter i utlandet kom man fullständigt öfverens om en sak, nämligen att de flesta damer hade ett eller annat fel i figuren. Den enda utvägen häremot är att bygga figuren, tills den får sin korrekta form. Höfterna måste vara i förhållande till figurens höjd, och till bredden mellan skulderna: först då kan dräkten sitta perfekt. Dessa principiella egenskaper äro förenade i "The Scott Tornure", som finnes i 5 olika storlekar. Nr 0, 00 och 1 äro till damer med fylliga höfter, men smala öfver ryggen; Nr 2 och 3 äro till mycket smärta damer. Finnes i följande färger: svart, hvitt, ljusblått och beige, och kostar pr st. 3 kr. 50 öre. Vid order uppgifves mått kring midja och höfter samt färg. Till landsorten mot postförskott. Ensamförsäljare: Drottningg. 72, Stockholm, Buttericks Mönsteraffär.

Då björkarna slå ut om våren.

DÅ BJÖRKARNA slå ut om våren, tänker jag på mitt kära barndoms hem.

Vid stugans ena gafvel stod en smärt och rank björk. Stugan var mig kär och björken var mig kär, men allra kärast höll jag min moder.

Som barn lekte jag under björkens hängen från vår och till höst. "Mor, slår inte björken ut snart?" var den stående frågan strax julen var öfver och lekarkerna började bli hvardagliga eller voro i spillror. Och mor log och svarade, att det nog kunde hända våren komme tidigt i år. Hon var så aktsam om barnhoppet och barnaglädjen.

Det var så besynnerligt med vår björk att vi aldrig kunde riktigt passa tiden för att få se den slå ut. Det skedde vanligen under natten eller på morgonen, då vi klädde oss, men äfven ofta under det vi äto middag. Men alltid fröjdades vi lika mycket åt den späda, ljusa grönskan, och för hvarje år tyckte vi att björken blef allt vackrare.

Om jaftarna satt min moder med sitt arbete bredvid mig, där jag lekte invid björkens stam, och ofta sjöng hon då någon af sina vackra sånger. Då solen dalade, gingo vi in och mor hjälpte mig till sångs.

Då björkarna slå ut om våren, tänker jag också på mitt lifs stora lycka. Det var under björken som den knoppades och slog ut i blom.

Jag älskade henne alltid därför att hon liknade mor. Hon höll också mor kär samt vårt hem och vår björk. Under den hade hon lärt sig mors sånger, mors ljusa hopp och goda tankar. Men aldrig vågade jag tänka att hon också älskade mig.

Det var mor, som kom att säga en afton, då vi sutto tillsammans i solnedgången: "Nu skulle vi ha Karin här, som älskar oss! Det är ljust att vara älskad," tillade mor och såg drömmande och blid in i aftonrodnaden. Jag vaknade upp — jag förstod mor. Af fröjd dolde jag ansiktet i händerna, ty det svindlade för mina ögon. Då jag åter såg upp, var jag ensam, men inifrån stugan hörde jag mor sjunga en af sina käraste sånger.

Kort därefter — det var pingst då — stodo två unga lyckliga människor under björkens hängen. Det var vår barndoms och det blef också vår unga lyckas käraste plats.

Men — då björkarna slå ut om våren, tänker jag också på mitt lifs stora sorg.

Min far kom hem från främmande land och fordrade min moder åter. Och hon följde, fastän med vemod, ty hennes hjärta var hos oss. Min far var en hård man och lifvet i det främmande landet hade icke gjort hans sinne mjukt. Långt därute i det aflägsna, rastlösa fjärran kunde icke min moder känna sig lycklig. Hon längtade åter till oss och vår hydda, till vår björk och våra nordiska vårkvällar — och hennes hjärta brast.

Då fingo vi henne åter.

Men det var icke som förr, då hon kom med glädje och sång. Det var blott hennes stoft, och det fick sin plats under björken.

Det ser ut som den stora glädjen och den stora sorgen alltid komma om våren.

En vårdag var det också som vi redde min moders graf.

I kvällen sutto vi två ensamma därute och Karin sjöng mors sånger. Hon sjunger vackert, Karin, men icke så vackert ändå som mor kunde sjunga.

Och björken sörjde med oss och skakade sina hängen i vemodigt sus. —

MARIA HOLMSTRÖM.

ERMANNO WOLF-FERRARI.

Men denne musikens förlossare låter allt jämt vänta på sig, och under tiden är det en urartad wienoperett, hvars upphofsman till på köpet ej får korsfästas, som samlar halfva mänskligheten kring sitt muntrationsorkestrion.

Hade man väntat sig en förnyelse af den lättare operagenren i Ermanno Wolf-Ferraris nu å vår operascen framförda musikaliska komedi "Nyfikna fruar", blef man ganska besviken. Men det är och förblir också en gåta, hur en förständig karl, som komponisten i alla fall tyckes vara, kunnat öfra talang och tid på att kläda en så pueril text i toner. Det hade varit föga otacksammare att sätta musik till en adresskalender eller en priskurant på bosättningsartiklar.

Hvad beträffar det musikaliska elementet saknar det ingalunda fägring, men hela partituret verkar mosaik med sin snabba växling af recitativ och sångfraser, som aldrig fullföljas, utan glida öfver i nya tonbildningar af splittrad karaktär. En behaglig hållpunkt bildar kärleksscenen mellan Rosaura och Florindo i andra akten, där det musikaliska motivet verkligen är genomfördt och sången tillgodosedd med kantabel melodi.

De uppträdande artisterna gjorde energiska bemödanden att gjuta godt humör öfver den barnsliga handlingen, hvilket särskildt lyckades Colombina och Eleonora — fruarna Lindberg och Hellström — samt hr Stiebel, hvars Arlechinotyp var förträfflig. Äfven de hackiga sångpartierna sköttes på de flesta händer väl. Fröken Hesse var till och med glänsande. En vacker uppsättning gjorde därtill hvad den kunde för att något förtaga intrycket af operans torftighet.

Ermanno Wolf-Ferrari är född i Venedig 1876 och var ej mer än 13 år, då han förvånade sina närmaste med att komponera en opera, "La Sulamita". Under studier för Rheinberger erhöi han en grundlig musikalisk bildning, som han sedan gjort fruktbarande i en del kamarmusikverk, den stora körkompositionen "La vita nuova" samt operorna "Askungen" och "Nyfikna fruar". Med detta sistnämnda verk, som har sina rötter i den Mozartska diktningen, men hvars form är hämtad från den moderna stilen, slog Wolf-Ferrari fullständigt igenom i Tyskland. Där kom operan som en efterlängtd reaktion mot ytterlighetsmännens orkestrala utsväfningar, men denna förutsättning saknades här. Därför blef också resultatet ringa.

E-t.

"Nyfikna fruar."

VÄLSIGNESE ÖFVER den sceniska tondiktare, som förmådde blåsa nytt lif i den komiska operan, omätta lifvets dårskaper, galgstreck, lustigheter, råfånga, dess ungdomsyra och kärleksjubel, dess äfventyrligheter och gamman i en frisk, melodisk och målade musik! Det mesta af den moderna operadiktningen ger våra själar hvarken något att äta eller dricka. Den kan på sin höjd intressera fackmusici, icke människor, som arbeta sig trötta i verkstad eller vid pulpet, i bibliotekssal eller riksdagskammare.

DRAMATISKA TEATERNS väl sista premiär för säsongen bestod af en fransk succéspjä i fem långa akter, en med farsmotiv uppblandad komedi "Triplepatte" af Tristan Bernard och André Godfernaux. Historien är på det hela taget rätt obetydlig: en fransk vicomte, en af dessa frälse odågor hvarpå Frankrike är så rikt, viljelös, utfattig, blaserad etc., som beskäftiga släktingar och vännor aflas att gifta bort mot hans önskan, men hvilkas planer stranda på det motstånd, hvartill han i det kritiska ögonblicket rycker upp sig. Sedan, då han får sköta sig själf, tar han frivilligt den utsedda, som han finner passa sig förträffligt. De roande scenerna omväxla med talrika longörer, hvilka blifva ännu segare därigenom att spelet togs i för långsamt tempo. De kvinnliga artisterna voro bäst, de manliga däremot ganska ojämma. Hr Fröberg, som uppbar vicomtens dominerande roll, är för fin, för timid för farsens pajazerier. Hans bemödanden att betona det ledlösa och obeslutsamma i vicomtens karaktär lyckades bra, men däremot blef han torr och tafatt i de komiska situationerna. På spinnsidan stod man i närmare kontakt med förf:s spydiga lynne; särskildt fru Sandell och frkn Åhlander voro i sitt esse.

Pomril

förnämsta och billigaste alkoholfria läskedryck förordas.

Rikstel. 102 85. Allm. 76 86.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 26 MAJ—1 JUNI 1907.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; falska kycklingar med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med tunnbröd. Middag: Kokt laxöring med holländsk sås och potatis; stekt fylld svinkarré med ryska arter och salader; vingelé med schäfferhattar.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall svinkarré (rester från söndag) med brynt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Biffpaj; saftsoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Sillsalad med skarp-sås; kakaoris med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sill med smör och ägg (sillsås) samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med bruna bönor; filmjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med ägggröra; mjölk;

kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; ugnspannkaka med hallonsylt. **FREDAG.** Frukost: Smörgåsbord; uppstekt pannkaka (rester från torsdag); ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Färstek med spritsad potatis; brödpudding med saftsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på färstek (rester från fredag) med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Salt lax med stufvad potatis; slätvälling med ägg.

RECEPT:

Falska kycklingar (f. 6 pers.). 1/2 kg. svinfilé, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. fint hackad persilja, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. buljong.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttsky, 1/2 dcl. tjock grädd, 1 tsk. soja, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Filéerna puttas och tvättas med en duk doppad i het vatten. Smöret och persiljan arbetas väl tillsammans. Filéerna uppskäras längs efter och fyllas med persiljesmör, hopsy nätt och ingnides med kryddorna. De brynas därefter i smöret, spådas med den heta buljongen och få steka 3/4 tim. Trådarna borttagas, filéerna skäras och hopläggs åter, så att de bibehåller sin form. De uppläggas på varmt serveringsfat och såsen hålles öfver. Såsen beredes på vanligt sätt samt afsmakas med sojan och det kalla smöret. Anrättningen serveras med brynt potatis och saladslingon.

Holländsk sås (f. 6 pers.). 100 gr. smör, 1 1/2 msk. mjöl, 4 äggulor, 1 tsk. socker, 3 dcl. kallt vatten, saften af en 1/4 citron, 1 nypa salt.

Beredning: Tre fjärdedelar af smöret röres i en något ljum kastrull, tills det är hvitt och pösigt, därefter nedröres mjölet, äggulorna, en i sänder och sockret. Kastrullen sättas öfver svak eld, det kalla vattnet tillsättes litet i sänder under ständig vispning och såsen får sjuda omkr. 1/2 tim. Då den är tjock och glansig, lyftes den af och resten af smöret jämte citronsaften röres. Såsen afsmakas mycket noga och serveras varm.

Vingelé (f. 6 pers.). 2 hg. toppsocker, 4 dcl. vatten, skal och saft af

De hälsosamma enbären ingå såsom en beståndsdel i Lagermans Bryggalette. Däraf brygger man 20 liter verkligt godt och hälsosamt öl. En burk kostar 60 öre.

1 citron, 20 gr. gelatin, 3 dcl. franskt vin, 3 dcl. madeira.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar, simmig lag. Därefter tillsätts genast skalet och saften af citronen jämte det sköljda och i 1 dcl. varmt vatten upplösta gelatinet samt vinet. Blandningen omröres väl och silas genom en i ett vatten urvriden servett, uppspänd på silstol. Geléet hålles antingen i geléskål eller i en vacker bleckform, förut sköljd med kallt vatten, får stelna och garneras, om det stjälpes upp, med litet sönderhackadt gelé.

Biffpaj (f. 6 pers.). 1 kg. benfritt innanlår eller fransyska, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 portugisisk lök, 1 lit. potatis, 1/2 dcl. franskt vin, 3 dcl. svag buljong (kokt på senor och hinner).

Pajdeg: 1 hg. kokt, kall rivet potatis, 1 hg. smör, 1 hg. hvitemjöl.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i het vatten, skäres i omkring 2 cm. tjocka skivor, hvilka bultas på båda sidor och beströms med peppar och salt. En stekpanna sättas på elden att bli het. Smöret brynes och biffarna läggas och brynas hastigt på båda sidor samt få steka 1/2 minut på hvarje sida. De uppläggas; pannan vispas ur med kokande buljong och såsen tillvaratages. Löken skalas, skä-

res i skivor och brynes. Potatisen skalas och skäres i skivor. En pajform smörjes med smör, däri lägges ett hvarv potatis, därpå ett hvarv biffar och litet lök, så lägges allt hvarfvist, öfversta hvarvet bör vara biffar. Biffsåsen och vinet hålles öfver. Till pajdegen blandas alla ingredienserna på bakbordet och degen utkafas till 1/2 cm. tjocklek.

Ett lock till formen utskäres, formens kant penslas med vatten och deglocket fasttryckes. Med en gaffel göras 4 å 6 hål i degen, så att vid stekningen bildade gaser må kunna bortgå. Pajen garneras med fasoner af degen, hvilka fästas med ägghvita. Den öfverpenslas med vatten och gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim.

Kakaoris (f. 6 pers.). 2 dcl. karolinargryn, 1/2 lit. vatten, 1/2 lit. mjölk, en 25-öres sockrad chokladkaka, vatten, 1 msk. socker.

Beredning: Grynen skällas och påsätts i kokande vatten, hvarefter den kokande mjölken tillsättes litet i sänder. Chokladen upplöses i 1 msk. ljumt vatten och nedröres i gröten tillika med sockret. Då grynen äro väl kokta, slås gröten upp i geléskål. Kakaoris serveras varmt eller kallt med gräddmjölk.

Sill med smör och ägg (sillsås) (f. 6 pers.). 2 stora sillar, 3 ägg, 1 1/2 hg. smör.

Beredning: Sillen fläs, urtages, sköljes och fläkes, ryggen borttagas och sillen vattenlägges dagen innan den skall användas. Den inkläppas i rent hvitt papper och alla småben borttagas noga, hvarefter den skäres i små tärningar. Äggen hårdkokas och skäras, likaledes i små tärningar. Sillen och äggen blandas därefter i en karott och det skirade smöret hålles öfver. Anrättningen serveras med nykokt potatis.

Ägggröra (f. 6 pers.). 6 ägg, 4 kkp. gräddmjölk, salt, socker.

Till kastrullen: 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Äggen vispas väl med mjölken och kryddorna tillsätts. En kastrull eller spilkum smörjes med smör, äggblandningen hålles däri, ställes i vattenbad och vattnet får koka

loko! Hvad skall jag använda till min stortvätt?

Chromol-såpan tillverkas endast vid **A. P. Sjöbergs Fabrikker :: MALMÖ**

Chromol-såpan är bäst!

sakta tills ägggröran stadgat sig. Den upphålles på varmt serveringsfat och garneras med persilja samt serveras till stekt kött, bräckt korf eller skinka.

Spritsad potatis (f. 6 pers.). 2 lit. potatis, vatten, salt, 2 ägg, 4 msk. smör (80 gr.), 4 msk. grädd, socker, salt, 2 msk. fint stötta skorpor.

Beredning: Potatisen räskalas, kokas och drives genom purépress. Äggulorna och grädden nedröras i moset med en gaffel tillika med kryddorna och det kalla smöret. Purén pressas sedan genom sprits med grof stjärna på en väl smord plåt i form af blommor. Dessa beströms med de fint stötta skorporna, insätts sedan i ugnen att få en vacker ljusgul färg. De serveras till stekt kött i allmänhet.

Slätvälling (f. 6 pers.). 2 ägg, 1 tsk. salt, 1/2 msk. socker, 2 små msk. mjöl, 2 lit. oskummad mjölk.

Beredning: Äggen, saltet, sockret och mjölet vispas tillsammans i en kastrull. Mjölken tillsättes och blandningen får stå en timme för att mjölet skall hinna svälla. Den sättes därefter öfver elden och får under stark vispning sjuda 1/2 timme. Vällingen får ej koka, ty då skär den sig. Den serveras genast.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Kostnadsfritt. Om Ni genom undervisning pr korrespondens ämnar lära Er bokför., räkn., skriftl., svensk o. utländsk handelskorrespondens m. m., torde viert nya 64 sidiga rikt illustr. prospect vara af stort intresse för Er. Begär det! Det erhålles gratis.

Malmö Språk- & Handelsinstitut. Otr. H. 2. Hermel, Söäerg, 19 D, Malmö.

UNDERVISNINGSVAN, skicklig lärarinna önskas till hösten, för att läsa upp två gossar i I och II kl. af allm. läroverk. Svar till »Herrgård i Södermanland», Iduns exp.

FÖR två flickor om 8 och 7 år önskas till hösten examinerad folkskolelärarinna, som utom lektionerna vill åtaga sig att hafva tillsyn till dem och deras toilette. Betyg, rek. och porträtt adresseras till Friherrinnan von Blixen-Finecke, född Rosenblad, Kullatorp, Näsbyholm, Skåne.

PLATS i tapissieraffär finnes genast för en ung flicka fullt kunnig i branschen, skicklig i ritning och schatter-sömnad. Svar till »God plats», Iduns exp. f. v. b.

Ledig plats för Hushållerska.

Befattningen såsom hushållerska vid Lunds hospital och asyl kungöres härmed ledig att tillträdas under loppet af juni månad, hvadan sökande äga att å hospitalskontoret inlämna sina ansökningshandlingar. Till kännedom meddelas i öfrigt dels att sökande bör vara i tillfälle att någon tid före platsens tillträdande vinna kännedom om de med tjänsten förenade göromålen, dels att vid platsens tillträdande endast den kan komma i åtanke, som kan förete intyg, såväl om full kompetens som om verklig förmåga att med ordning och omtanke handleda de olika synnerligen omfattande bestyr, som äro med tjänsten förenade, dels att sökanden bör hafva en ålder af omkring 35 år och om möjligt iakttaga personlig inställelse eller öfversända fotografi, dels också att de med tjänsten förenade aflöningsförmånerna utgöras af 600 kr. konstant årlig lön samt ålderstillägg jämte bostad med möbler och sängkläder, ved, tvätt och första klassens kost. Vidare upplysningar kunna inhämtas å hospitalskontoret, som hålles öppet helgfria dagar kl. 10—2. Lund den 8 maj 1907. Hospitalskontoret.

Småskolelärarinna.

För undervisning af tre gossar som hösten 1908 skola söka vinna inträde i elementarskolans första klass, önskas för instundande vinter en skicklig examinerad småskolelärarinna å större landställe. Ansökningar sändes till disponent Wijkdag, Bofors.

DAM, skicklig i monteringar, mönsterschablonering och öfriga inom en större handarbetsaffär förekommande arbeten, får genast plats i västkuststad. Elev från Handarbets vännen har företräde. Svar till »National», Iduns exp.

EN stark, ordentlig, enkel flicka med goda rek. önskas som hjälpredda åt medelålders dam, som är lam i benen, samt som biträde vid inom ett hem förekom. göromål. Anses som familjemedlem. Svar med löneanspråk m. m. till »M. B.», Malmköping.

FRISK, anspråklös flicka, kunnig i klädsömnad, villig att vara till verklig nytta i ett hem, får plats öfver sommaren. 10 kr. pr mån. Räknas som medlem af familjen. Uförligt svar till »Elsa» p. r. Alingsås.

För ett dugligt fruntimmer, kompetent i bokföring, finnes god anställning. För omhänderhafda medel bör 2,000 kr. kunna ställas som säkerhet. Svar till »Framtidsplats», Iduns exp. f. v. b.

EN examinerad, undervisningsvan lärarinna önskas att läsa med 8 å 11-åriga barn. Äfven undervisa nybörjare i musik. Svar till »Lärarinna», Färösund p. r.

Husmoderplats.

Sökande till husmoderbefattningen vid Länslasarettet i Umeå kunna till Direktionen för nämnde lasarett insända sina med betyg och rekommendationer bilagda ansökningar så tidigt, att desamma hitkomma senast den 1. nästinstundande juni. Befattningen, till hvilken hör att sköta hushållet och linneförrådet vid lasarettet, skall tillträdas den 1 instundande juli. Löneförmåner: årslön 500 kronor, bostad, kost och tvätt. Närmare upplysningar kunna erhållas genom lasarettsläkaren. Umeå den 7 maj 1907. Lasarettsdirektionen.

Vid Strömstads Elementarläroverk för flickor

finnes plats ledig att tillträdas nästa hösttermin för en lärarinna i de förberedande klasserna. Kompetensvillkor: elementarskolebildning och småskolelärarinneexamen. Vidare medd. skolans föreståndarinna, fröken Maria Almén, adr. Strömstad.

GROSSHANDLARE HENNING JOHANSSONS, 59 TEGNÉRGATAN, HÄSTAR, SOM Å SISTA HÄSTUTSTÄLLNING I STOCKHOLM DEN 26—29 APRIL BLEFVO PRISBELÖNTA.

Plats i Göteborg

erhåller fullt kunnig bättre flicka eller barnsköterska i god köpmans fam. Som hufvudvillkor är fullständigt intresse för barn på 1, 2 och 3 år. Ett humant och vänligt bemötande kan påräknas. Svar hälst med fotografi, hvilket genast återturneras, emottoss omgående under adr. »Plikttrogen 1907», Sv. Telegrambyråns Afdelning, Göteborg.

Kan någon gifva anvisning

på en stadgadt och kunnig bättre flicka som är villig att mot god lön och godt bemötande hjälpa en fru med husets skötsel, oaktadt hon har många barn? Svar till Postfack 2 a, Kungsgård.

En enkel flicka,

som vill hjälpa husmor att sköta ett hem, laga mat, städa m. m. får genast plats. Grofgöromål fordras ej. Svar till »F.», Trollnättan.

FÖR UNG, stark flicka, som vill lära sig damastväfnad och sedan fortsätta som väfverska, är plats ledig i Väfskolan i Örebro. Elever i all slags väfnad mottagas. Bildade flickor erhålla inackordering.

Nina von Engeström.

BARNSKÖTERSKA eller barnfröken, ordningsfull, sjukkunnig och van vid barn erhåller med första förmånlig plats. Svar med fotografi och rek. till Fru G. Berggren, Styrmansgatan 30, 3, Stockholm.

EN eller två bildade kvinnor kunna under sommaren mottagas såsom elever vid Finsenaafdelningen af sjukhuset St. Göran. Anmälningar till doktor F. Sandman, kl. 1/2 12—1.

EN frisk och städad, arbetsam och kunnig, medelålders kvinna får vid slutet af innevarande halfår plats i ett läkarehem på landet, med skyldighet att ensa m omhänderhafva det väsentliga, som i ett hushåll förekommer. Ortens brist på tjänstfolk och familjens nyss skedda inflyttning dit lämna utsikten om hjälp i göromålen endast vid grofsysslor. Reflekterande torde med omgående insända svar under adress: »A. F.», Skönnerud (Värmlands län), p. r.

Förmånlig plats.

I ett äldre och i alla afseenden godt hem i Stockholm önskas ett bildadt fruntimmer af god familj, kunnigt i sjukvård och ägande ett glad och jämnt lynne, för att såsom sällskap och hjälp åt husmodern bidraga till trefnaden i hemmet. Svar med uppgift af ålder m. m. jämte ref. och fotografi till »Hemtreffnad», Iduns exp.

I ingenjörsfamilj på landet i Skåne finnes som familjemedlem plats för en gladlynt och barnkär flicka, villig att jämte modern åtaga sig vården af 2 gossar, 1/4 och 2 år gamla, och vara till hjälp med sömnad och lättare sysslor. Lön 15 kr. pr månad. Svar märkt »N. C.», vidare befordras af S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm.

LÄRARINNON, Vårdinnor, Sällskapsd., Hushålls-, Kontors-, Barnfröknar få goda platser genom Norra Inack-Byrån, Malmkslnadsg. 27, Stockholm.

MEDELÅLDERS bildadt fruntimmer erhåller plats, att ensam sköta 2 pers. hushåll. Hjälp till grofsysslor. Skriftliga och muntliga svar till »A. L.», 23 Kommandörsgat. 2 tr. dörren till höger, Stockholm.

Gossar, sen hit!

En redbar, frisk och villig yngling mellan 17 och 20 år, van vid utarbete, får genast god plats å mindre herrgård. Svar inom 8 dagar med betyg till »S. S.», Sigridsberg, Frinnaryrd.

Föreningen Vaksambets byrå

Stockholm Göteborg Tunnelgatan 25. Sten Sturegatan 10.

meddela kostnadsfritt råd åt unga kvinnor, som resa till utlandet, och anskaffa tillförlitliga upplysningar om därstädes erbjudna platser.

Obs! Bj platsanskaffning. Skrif upp adressen!

PLATSSÖKANDE

UNG änka (efter tjänsteman) 29 år, önskar medfölja herre eller dam till badort. Tacksam om svar snarast till »Massös», Iduns exp.

Signorina italiana,

officersdotter, önskar tillbringa sommarlederna i Sverige i god familj för att gifva lektioner antingen i italienska eller franska, hvilket språk hon äfven är fullt mäktig. Talar tyska, engelska och något svenska. Bästa rek. Svar till Sig. Trivero, Moltkeplatz 3, Dresden.

KVINNLIG gymnastikdirektör önskar anställning i familj under sommaren. Svar till »Malin», Iduns exp.

UNG massös önskar plats i familj eller hos ensam dam. Ref. finnes. Svar märkt »C. I.», Iduns exp. Sthlm.

UNG musiklärarinna önskar öfver sommaren komma i bildad familj på landet, för att mot fritt vivre undervisa i piano. Svar till »Sommaren 1907», Katrineholm.

UNG engelsk dam söker plats för sommaren från juli till oktober. Svar till »Clarendon», Iduns exp.

INFORMATORSPLOTS önskas under sommaren af engelsk och undervisningsvan student, som i tre år studerat vid universitet. Svar till »G. W. T.», Lund p. r.

UNG bildad flicka, anställd vid länsstyrelse, önskar under som. mot fritt vivre vistas i fin fam. (hälst & herrgård) som sällskap och hjälp. Mycket musikalisk, språk- och syknung. Frisk. Svar till »Händig», Iduns exp. f. v. b.

I prästhem eller annan god familj på landet, hälst i Norrland, önskar anspråklös flicka komma, för att mot fritt vivre vara husmoderns hjälp. Är kunnig i hushållsöromål och konstväfning. Svar till »1 juni 07», Iduns exp. f. v. b.

UNG förlovad flicka önskar plats (mellersta Sverige) som hjälp åt frun, hälst hushållsöromål. Kunnig i sömnd och finare handarbeten. Svar emotes under adr. »A. A.», Östra Drottningvägen 25, Tidaholm.

17-ÅRIG flicka som nu på våren går ut ett åttaklassigt läroverk, önskar under sommaren plats i godt hem på landet, hälst för att läsa med ett par barn. Upplysningar lämnas af Fredrika Bremer-Förbundet.

BÄTTRE flicka, kunnig i matlagning, bakning, syltning, handarbeten och för öfrigt alla inom ett hem förefallande göromål, önskar plats i familj eller hos äldre dam eller herre. Svar till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD, stadgad och ordentlig flicka önskar nu eller i juni plats i aktningstjänst hem. Sökanden är kunnig i enkl. och finare matl., bakn., slakt, sylt., strykn., sömnd, väfn., handarb. samt äger flerårig praktik i såväl stads- som landthushåll. De alla bästa rek. finnas. Svar till »Huslig», Iduns exp.

F. d. sjuksköterska önskar vikariat för sommaren. Goda betyg. Svar till fröken H. Rosén, Vadstena.

UNG flicka, som gått igenom elementarskolans 7:de klass och är fullt hemmastadd i tyska språkets talande och skrivande, önskar under sommarmånaderna plats hos familj för att undervisa mindre barn. Svar torde insändas till fröken Boman, Strandvägen 57. Allm. tel. 81 06.

En 15 års flicka,

som vistats i prästgård, önskar mot fritt vivre plats att gå husmoder till handa. Svar märkt: »I. E.», Nya Wermlands-Tidningens kontor.

På en endom e. d., där stort hushåll finnes, önskar 20 års fröken med bästa rekommendationer plats att sköta eller eventuellt biträda i hushållet. På aflönning fästes mindre vikt. Skicklig i såväl enklare som finare matlagning, bakning, syltning m. m. och äfven sömnd. Svar till »Dugliga», Tidningskontoret, Humlegårdsgatan 9, Stockholm.

20-årig

elementarbildad flicka, med 1/2 års praktik på lasarett samt något kunnig i matlagning, sömnd och musik, önskar plats i äldre fin familj, hälst på landet, som hjälp och sällskap åt klen person. Lön önskas. Svar till: »R. 1907», Iduns exp.

UNG småskollärarinna önskar under sommaren plats att undervisa mindre barn, äfven nybörjare i musik och tyska. Svar märkt: »Anspråklös 1907», Iduns exp.

Student

med fina betyg och i öfrigt goda rekommendationer önskar plats för sommaren som informator. Närmare meddelar rektor L. M. Neuman, Ystad.

LÄRARINNA, som aflagt studentexamen, önskar plats 15 juni—15 aug. Svar: »Ferieläsning», Iduns exp.

UNG, anspråklös flicka från landet, van vid arbete, önskar plats i bättre familj, där tillfälle gifves att deltaga i matlagning och öfriga husliga sysslor. Svar till »21 år», Kopparberg p. r.

UNG flicka önskar under sommaren plats & herrgård som hjälp och sällskap. Helst i trakt där ungdom finnes. Vid lön fästes mindre afseende. Svar emotes tacksamt till »Elsa», Norrköping p. r.

Utexaminerad lärarinna,

som sedan ett år vistats i Tyskland och äfven tillbringat flera månader i England, önskar till hösten plats i familj. Flerårig praktik med goda resultat. Språk och musik. Benäget svar till »H. G. 07», Iduns exp.

UNG flicka, som slutat 7-klassigt läroverk, önskar under sommaren undervisa mindre barn i vanliga skolämnen och musik. Helst på landet. Lön önskas. Fotografi och refer. kunna erhållas. Svar till »Ung flicka», Göteborg, Järntorget, Göteborg p. r.

Ung, bildad tyska

önskar plats i familj såsom sällskap och att undervisa i sitt modersmål. Utm. ref. Adr. »Undervisningsvan», Narvavägen 7 i tr. h., Stockholm.

YNGRE officersdotter önskar snar plats som värdinna eller hjälp i hushållet. Hälst på landet. Kunnig i matlagning, handarbeten. Är barnkär, praktisk och anspråklös. Svar till »A. M.», Stockholm n:r 5 p. r.

Student

med flerårig undervisningsvana önskar under sommaren plats som informator. Ref.: Friherrinnan M. Kennedy, Råbelöf. Svar till »F.», Kristianstad p. r.

DAM önskar under sommaren gifva undervisning i vävläsning och framsägningkonst vid badort eller i hem på landet. Villkor efter öfverensk. Svar till »Konstnärlig utbildning», Stockholm I, p. r.

BÄTTRE flicka önskar komma i finare familj på landet, ett par månader mot fritt vivre. Hälst där ungdom finnes. Svar till »Redbar», Rådom.

UNG änka med behagligt sätt önskar anställning vid utställningen i Lund. Svar till »1907», Iduns exp.

UNG flicka, van vid husliga göromål, önskar plats i prästhus eller annat bättre hem att gå frun tillhanda, hälst i Stockholm eller omnäjd. Svar »19 år», Lund p. r.

EN ung flicka, som genomgår gymnasium, reallinien, önskar i sommar följa med familj, som vistats på landet, för att läsa upp elev som fått underbetyg. Goda ref. Svar till »Linnea», Uppsala p. r.

Å pensionat i Vermland

öppet från 1 juni till den 1 sept. Å Kahlhytte herrgård, 20 minuters väg från Filipstad, mottagas sommarvärdar. Naturskönt beläget vid skog, berg och sjö (120 m. ö. h.). Billigt pris. Godt bord. Tillfälle till varma, kalla och medikamentösa bad. Närmare upplysningar samt beställningar af rum genom kamreraren Chr. L. Geijer, Filipstad.

Jämtland-Hålland.

Hedins pensionat 409 m. ö. Helinackordering kr. 90 mån. Läkareintyg fordras. Referens: Doktor Fritz Svensson, Stockholm.

Lindrigt bröstsjuka

emottagas vid Pensionat Solstrand, Alingsås, vackert beläget 1/2 timmes väg från nämnda stad. Vidare genom prospekt.

Inackordering

kan erhållas, ensamt eller deladt rum, hos Fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigatan 24, III. Allm. tel. 222 23.

KONFIRMANDER (flickor) mottagas i juni i sundt och vackert belägen prästgård nära Alfvesta och Grennaforssa. Komminister C. J. Krusell, Hjortsberga.

Traheryds pensionat,

adr. Traheryd. Rek. för sommarvärdar. Härligt läge vid Lagåsn. Praktiska barrskogar. Stora vackra rum, godt bord. Begär prospekt.

FINARE inackordering (ej pensionat) vid skog och sjö, oberoende af trakten, i treflig, bättre familj, sökes af bildad, yngre herre, för sommaren. Svar till »Direktör», under adr.: S. Gumælii Annonstryck, Göteborg.

FÖR yngre dam finnes god sommarinackordering i bildad familj. Vacker natur, skogsluft, goda, salta bad. Svar till »Badort Vestkusten», Gumælii Annonstryck, Göteborg.

I TREFLIG familj på landet, där ungdom finnes, hälst i Dalarne eller Värmland vid skog och sjö, önska 3 unga flickor inack. i sommar. Svar till »D. S. T.» Skara p. r.

På det vackra, härligt belägna Solvik i skogrik trakt af Värmland vid Väneren, erh. inackordering fr. 1 juni—1 sept. Godt bord och goda bäddar med resärer. Vackra promenadplatser. Lätta komm. Upplysningar genom fru Signe Westerdal, Alsters station.

I fam. med ungdom i litet samhälle i v. delen af mellersta Sverige mottagas under sommaren ett begränsadt antal elever att lära enkl. och finare matl., konserv. m. m., kläd- och linnesömnad. Utm. kom. Ömsesidiga ref. Svar till »L. B.», Iduns exp.

EN 22 års borgarflicka önskar för sommaren komma på större landegendom eller prästgård för att deltaga i hushållet mot honett betalning. Svar till »22 år», under adress S. Gumælii Annonstryck, Stockholm.

Fru Gina Svensons Pensionat å badorten! Fiskebäckskil, rekommenderas.

Stilla landtlif

erbjudes under sommaren i ovanligt naturskön trakt, vid sjön Sommen och ängbåtsrygga. Närmare upplysningar genom Axel Andersson, Sanna, Asbystrand.

Inackordering i prästgård.

Där ungdom finnes kan god inackordering erhållas för två unga flickor. Undervisning kan erhållas. Vid gen. Th. Tjåders Byrå A. B., 12 Brunkebergstorg, Stockholm.

Karlslunds Pensionat, Rattvik.

Högt läge. Barrskog. Helinackordering. 90 till 100 kr. pr. månad. Begär prospekt.

I familj på herrgård, hälst inom 2 tim. resa fr. Stockholm, önskar medelålders ungkarl inackordering fr. o. m. slutet af sept. Med anledning af sommarresor vore uppgörelse (efter personligt besök) önskvärd före 15 juni. Ref. lämnas. Svar till »T. O.», p. r. Stockholm 6.

I godt och angenämt hem på landet där ungdom finnes, hälst i skogstrakt samt där tillfälle till bad gifves, önskar 16-årig flicka få vistas under 5 & 6 veckor i sommar. Svar torde benäget sändas till fru I. Lundh, Magda, Hedensö.

UNGDOM som önskar ett friskt och rekreerande sommarlif emottagas i inackordering vid Bie (Södermanl.). Bad, gymnastik, sport, engelska språkets öfvande (prakt. o. teoret.). Hushålls-elever emottagas äfven. Närmare fröken E. Levin, Brunkebergsg. 3 A. Efter 26 maj Bie.

INACKORDERING önskas för 17-årig flicka i godt, bildadt hem på landet vid sjö under någon del af sommaren. Större herrgård där någon ungdom finnes föredrages. Svar med prisuppgift och förhållanden i öfrigt till »Anna S.», Iduns exp.

INACKORDERING erbjudes några damer i stilla, vänligt prästhem i Värmland med friskt och soligt läge. Trakten vacker. Daglig post. Badanstalt i närheten. Närmare meddelar kyrkoherde Svartengren, Rudskoga.

I vacker Smålandsbygd, 9 km. från stambanestation, erbjudes härmed inackordering för 3-4 personer i f. d. ämbetsmannahem under instundande sommar. Läkare, apotek & platsen. Svar Fru Ida Samsöe, Wrigstad.

Alingsås.

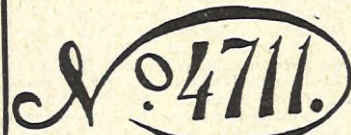
Inackordering samt öfning i främmande språk. Adr. fru Mathilde Hüttling née Gaudard Souvenir, Alingsås.

TVÅ bildade flickor önska sommarinack. å vackert belägen herrgård eller prästhus, där tillfälle gifves att deltaga i hushållsöromål. Svar snarast till »Sommarhem», Luleå p. r.

Deutsche Sprache
praktische u. wissenschaftliche Ausbildung, billige Pension, Referenzen schwed. Lehrerinnen Privatlehrerinnen-Seminar, geogr. 1878. Pastor E. Mayer
Halle a. S, Harz 13.

Vid Vettern och Omberg i härligaste natur. BORGHAMNS TURISTHOTELL. Prosp. fr. Sv. Turistf. el. Borghamn. Rikstelefon

Löddrar sig yppigt äfven i salt vatten.

Kristall-Glycerin-Tvål.

Klar och genomskinlig med frisk och angenäm doft.

5 st. åkta, svarta pudlar, 1 mån. gamla, finnas till salu. Pris 20 kronor pr st. Carl M. Grånström, Hvetlanda.

Pensionatet

på den natursköna och vackra Edsåsen öppnas åter i juni. Högfjällsluft. 550 m. ö. h. Sluttning i öster och söder. Omkring 2,5 km. från Undersåkers järnvägsstation. Godt bord. Förfrågningar besvaras pr omgående af Jacob Erikson. Edsåsen pr Undersåker.

Härlig sommarbostad i Skåne.

En villa, uppförd i skog, nära sjö, om 6 rum och kök, pigkammare, 2 stora verandor, säljas, med eller utan möbler, billigt. Närmare genom korr. med bokhandl. A. Hånell i Hesselholm.

Föräldrar eller uppföstrarinnor

sökes för en 3 års fattig flicka. Sedan 1 år vistas hon på Enköpings sjukhus för yttre skada. Frisk, men fått kvarstanna öfver vintern i följd af föräldrarnes fattigdom. 2 mindre syskon. Hon är liflig, begäfvad och med tilltalande yttre. Svar till »Lilla Anna», Enköpings sjukhus.

BARN, nybörjare, som äro kläna eller af annan orsak skola läsa privat, kunna erhålla grundlig undervisning i höst härstades af exam. lärarinna. Muntl. och skriftl. rek. finnas Vidare underrättelse Br. 10 86. Allm. 166 66 10—12 f. m.

Örebro Kindergården.

Ny teoretisk, praktisk kurs för lärarinne-elever börjar nästkommande 16 september. Kursen afser platser i Kindergården, hem, barnkubbor, barnhem och folkbarnträdgårdar.

Hjälp vid anskaffandet af lämpliga platser. Prospekt mot porto genom Fröken Maria »Jellmark», Örebro Kindergården.

Anna Wickströms

förstklassiga pensionat

för resande i Göteborg, Norra Hamngatan 34, rekommenderas. Rikstelefon 76 06.

BUTTER WAFERS
(FINASTE SMÖRKEX)
ÖREBRO KEXFABRIK.

Hôtel Arkaden Göteborg.

HOTELL WINDSOR
f. d. Primavera
1:a klass Hotell
VIA VENETO, ROM
Centralvärme. Nyrestaurerad.
Castelli & Lanténay.

HUR MÅR NI AF KAFFE?

Jo, ni blir nervös, får förstörd mage, svindel och uppstötningar samt magrar. Men om ni alltid blandar Edert kaffe med Arlakaffe af Stockholms Kaffe Aktiebolags berömda tillverkning, så får ni den hälsosammaste och mest välsmakande kaffedryck, som finnes att få. Den gör Eder icke nervös och förstör icke Eder mage, utan tvärtom. Kaffet blir då äfven nära dubbelt så drygt mot annars Detta Arlakaffe är den enda lämpliga kaffetillsats, förordad af de mest framstående professorer och läkare.
Paketer à 25 och à 10 öre i alla Spekeri- och Diverseaffärer.

Alsäck

rekreationsort vid den härliga Gullmarren (1 mil fr. Lysekil) rekommenderas. Närmare genom Fröken Olga Dahl, Kungsträdgårdsgat. 18, Stockholm.

„LAVA“ inregitrerad.

Använd ej kalk vid inläggning af ägg, utan köp äggkonservingsmedlet Lava à 50 öre pr flaska från Granbergsdals Hönsgårdar, Granbergsdal.
Obs! En flaska till 5 tjug; Obs! Friska ägg året om!
—Många intyg—

Handväfda Linneväfnader.

Duktyger, handdukar, lakanslärf, nåndukar m. m., köpas bäst och billigast från Kungäters Linneväfveri, Kungäters. Katalog och prover gratis och franko.

Döfva!

Hörselapparaten »AKUSTIK», en förening af Elektricitet, Mikrofon, Induktionsrulle och Telefon, på vetenskapliga grunder gjord uppfinning, verkar äfven vid mycket svår döfhet. Prospekt franko på begäran. Ensamlämnad för Sverige:

FRANS JEANSON & Co., SUNDSVALL.

PRIMA Franska Snörlifs-Sommeriet, STOCKHOLM, Norrmalmstorg N:o 1, en tr., levererar snörlif från 5 kr.
REG. WARUM. Begär priskurant!

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs! Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

WOLKE'S Levereras à alla 1:a klassens restauranter
CALORIC Telefon 489 Priskuranter på begäran
GUST. WOLKE, Mainz

H. E. Lundholm, Konfekt-, Karamell- & Saftfabrik.
Uppsala.
Rikstel. 284. Allm. tel. 142.

NÜRNBERGS PILSNERDRICKA

Allm. 30 48.

Riks. 7 94.

Herta Marks idé.

Vördsamt tillägnad de ogifta, af Campanula.

(Forts. fr. föreg. n:r)

HÄRADSHÖFDING HOLGER var efter sitt giftermål lika ensam, som han varit före detsamma, och det var lika omöjligt för honom att få sin unga hustru öfver till hans egen sfär, som det var för honom själf att förflytta sig öfver till hennes. De snuddade blott vid hvarandra i kall hvardaglig höflighet utan någon inre förståelse och utan någon harmoni.

I början af deras äktenskap sökte han ständigt efter hennes intressen, som man söker efter något, som man ej kan undvara. Men då han ingenting fann, upphörde han slutligen att söka.

Han gick till sitt arbete som förut, och han kom åter, och allt var, som då han gick, inte den minsta sak var rubbad från sin plats. Blott hans ro var som störd, och han längtade efter ensamheten. Han hade suttit som domare öfver andras brott eller sökt bland lagparagrafer och i sitt förståndslabyrint efter rättfärdighet och rättvisa eller utredt oegentligheter, tilltrasslade förhållanden människor emellan eller varit uppe i kampen för samhällets och därmed individens bästa, då han kom från sitt arbete och steg in i sitt hem.

Och hon hade kanske spelat en sonat under tiden eller sytt en blomma på sitt eleganta tapisseriarbete eller talat med kokerskan om hvad hon ville ha till middagen eller tagit emot visiter eller varit på konditoriet med sin syster Herta eller köpt något, som tilltalat henne i något butiksfönster, eller varit hos sömmerskan. Och så möttes de vid middagen i sitt gemensamma hem.

De hade ingenting att säga hvarandra, ingenting att tala om, endast ligkiltiga, itnresselösa frågor, för att bryta tystnaden, och intresselösa svar. Väder och vind, andras angelägenheter, hvad som möjligtvis hänt inom deras umgängeskrets utgjorde deras samtalsämnen, egna angelägenheter vidrördes aldrig. Någon gång hade han nämnt något om de intressen, som syssel-satte honom på hans stora arbetsfält, och då hade hon svarat med en fråga om något helt annat. Och så teg han med sig själf.

Det var som en höstdags gråa stiltje öfver deras samlif, där en tredjedel alltid kom som en frisk vindfläkt och förjagade disigheten för en stund.

Han tänkte mest på det och förundrade sig öfver tomrummet, som låg emellan dem, och hvarför de inte kunde komma öfver till hvarandra. Hon tänkte mindre på det. Hon kände tomheten, men hon reflekterade föga däröfver. Och så började de båda, omedvetna af hvarandra, att längta efter barnet, som skulle föra dem samman, som skulle fylla tomheten i deras hemlif och samla deras intressen.

I tre år fingo de vänta på det. Och under den långa väntetiden slogs dörren upp af fröken Herta hvarje dag. Och hon blef den friska fläkten öfver deras dagars disighet och deras glädje. Hon bröt tystnaden omkring dem, då hon kom, och satte innehåll i tomheten och sökte rycka upp systemen. Och så kom, det sig, att häradshöfding Holger gick och längtade efter fröken Herta, då hon inte var i deras hem, och att han saknade henne, då hon gick. Han kunde komma hem helt plötsligt på en tid, då han inte brukade vara hemma, men då fröken Herta var där, och då var han alltid glad och leffull som en pojke.

Och så kom den lilla.

En dotter, ett litet människobarn, deras barn. Det skulle nu förena dem, de två, som inte hade något samband.

En solig vårdag kom hon, och en ny tid förde hon med sig. Allt blef som nytt omkring dem, nu, sedan barnet kommit. Fru Ester vaknade upp ur sin ligkiltighet och hon stod som en ny människa vid sitt barns sida. Häradshöfding Holger iakttog sin hustru med förundran. Han hade inte haft makt att tända ett enda intresse till lif hos henne, och den lilla omedvetna, kraftlösa varelsen i den eleganta barnvagnen hade makt att alldeles omskapa henne.

Hemmet blef i en hast ett annat. Rummen omdanades och ombyttes. Den lilla skulle ha det bästa, skulle fram till solsidan, sköt undan allt annat och makade sig fram som nummer ett.

II.

Hvad namn skulle hon få, den nya lilla varelsen, deras barn?

Häradshöfding Holger hade ett favoritnamn, som han gömde innerst inne i sin själ, och som funnits där alltsedan hans studenttid. När helst han hörde det namnet nämnas, klingade ett ungdomsfriskt skratt i hans själ, och toner ljödo, friska, lockande:

"Tror jag, trallala!"

"Elisabet, jag önskar, att du fick det namnet, du lilla," sade han en dag och lutade sig ned öfver barnet.

Fru Ester såg hastigt upp från sin bok. Hon höll på att studera värden om nyfödda barn.

"Elisabet," sade hon. "Ett sådant fult, långdraget namn. Hur kan du önska det? Nej, Nils, det går jag aldrig in på. Och jag måste väl ha någon bestämmanderätt, jag också, då det gäller, hvad namn mitt barn skall bära."

Hennes ögon lyste, rodnaden sprang fram på hennes kinder, och det såg ut, som om hon rustade sig till strid och ämnade segra, kosta hvad det ville.

De hade varit gifta i tre år, och det var första gången häradshöfding Holger märkte en bestämd vilja hos sin fru.

"Hvad önskar du, att hon skall heta då?" frågade han helt lugnt.

"Det vet jag inte ännu, men mitt namn skall hon naturligtvis ha, eftersom jag är hennes mor, och så vill jag, att hon skall heta Amalia efter mamma. Men så skall hon ha sitt eget namn, ett namn, som hon skall kallas för och som ingen i hela vår släkt bär. Hur kan du komma med ett så odrägligt namn som Elisabet? Jag vill, att hon skall ha ett kort namn, helst ett enstafvigt som Blanche eller Maud eller Jane."

"Hvarför skall hon gå och bära på sådana konstigheter genom lifvet? En svensk flicka borde ha den medfödda rättigheten att få bära ett svenskt namn," sade häradshöfding Holger.

"Om namnet är svenskt eller inte kan ju vara ligkiltigt," svarade fru Ester. "Jag vill, att hon skall ha ett lätt och stiligt namn, ett som är lätt att säga och som inte hvarannan människa bär."

"Ett svenskt namn bör i så fall vara mest i stil med henne, som utgått ur två alltigenom svenska släkter," tillade han. "Ett svenskt namn skola vi allt ge henne, mor lilla. Jag bestrider dig visst inte rättigheten att ge din lilla flicka sitt namn, men jag ber för ett svenskt. Vi ha tillräckligt många namn att välja på. Och vill du nu nödvändigt ha ett enstafvigt, så ha vi ju det lilla täcka namnet Rut."

"Gud be vare min lilla tös!" Fru Ester slog ihop boken och kom fram till barnvagnen, där den lilla låg, som om hon ville skydda sitt barn för någon fara. "Jag förstår dig inte, Nils. Jag tror, att det är din afsikt att göra mig ledsen, att sära mig. Eller hvad menar du?"

"Jag menar bara, att den lilla borde få ett svenskt namn, och jag förstår inte, hur den tanken kan sära dig eller göra dig så upprörd."

Fru Ester tog upp den lilla ur sin bädd och började jollra med barnet.

"Pappa är riktigt stygg," sade hon. "Vi måste skydda oss för honom, ty han vill ge oss ett sådant fult namn. Han är en riktig barbar. Men vi bryr oss inte om honom, och vi tar inte de där fula namnen, som han vill påbörja oss. Ty pappa är stygg."

Häradshöfding Holger gick tyst ut ur rummet. Han tog sin hatt och sin rock i tamburen och gick ut. Han gick raskt genom gatorna, tills han kom ut ur staden, och han ströfvade länge omkring för sig själf. Det var en söndag, och arbetet gaf honom frihet. En tordyfvel höjde sig på sina korta vingar och surrade förbi honom, lärkorna höllo konsert öfver fälten och tussilago prunkade på hvarje dikesren.

Medan han lyssnade till lärkorna och gaf akt på tordyfveln och blommorna, tänkte han på det lilla barnet därhemma, dottern, och på sin hustru. Den lilla hade redan blifvit honom så kär, att han var ömtålig för det namn hon skulle få. Han kunde knappast smälta, att hans dotter skulle få ett främmande namn, han, som var en svensk man till själ och hjärta, som hans far och farfar varit före honom. Jane, Blanche, Maud. Nej, han kunde inte förlika sig med det. Och ändå skulle det komma att bli, som hans hustru ville. Hon hade naturligtvis rätt att ge sin dotter det namn hon föredrog. Han kunde inte, och han ville inte bestrida henne den rätten. Men hon skulle aldrig mera få säga till den lilla: pappa är stygg. Det hade sårat honom, han hade haft svårt att höra det, och det var de orden, som hade drifvit honom ut.

Han ströfvade länge omkring, innan han återvände till sitt hem. Han hade inte beräknat, hur långt han gått, och det blef sent, innan han uppnådde staden igen. I trappan mötte han fröken Herta.

"Hvar har du varit?"

"På fälten och lyssnat till lärkorna, i skogen och lyssnat på trasten."

"Hvarför tog du inte mig med?"

"Ja, hvarför tog jag inte dig med," sade häradshöfding Holger. "Då hade jag inte blifvit så ensam, som jag var."

Och han tog ett par tussilago ur sin rock och fäste dem i knapphålet på fröken Hertas promenadjacka.

När han kom in i vånigen, kysste han sin fru på pannan, berättade att han varit i skogen och hört trasten, och att han ända dit ut burit med sig hennes ord: pappa är stygg.

"Å, men det var ju bara på lek," sade fru Ester.

"Ja, det var bara på lek," svarade han, "men du får aldrig mer säga det till den lilla, inte ens på lek. Hör du det!"

Det kom nästan som en förebräelse, änskönt stämman var nästan öm, och han hade lagt båda sina händer på hennes axlar och såg på henne halft bedjande, halft förebrående.

Fru Ester uppfattade endast förebräelsen. Hon rodnade häftigt och såg på sin man.

"Ämnar du verkligen diktera för mig, hvilka ord jag får använda eller ej, då jag jollrar med mitt eget barn?" frågade hon.

"Nej, min Ester, det vet du, att jag inte ämnar. Jag vill bara, att min lilla flicka inte skall växa upp med de orden i sina öron, att jag är stygg. Förstår du mig inte?"

Hon svarade honom inte, hon vände sig blott hastigt bort.

Höll barnet på att skilja dem åt än mera eller var det sammanjämkningen, som pågick?

Det var han, som gjorde den reflexionen inom sig, och han besvarade den med att tillägga i sina tankar:

"Vi måste kanske flisas sönder en smula å ömse sidor, att där må bli material att bygga en bro af öfver klyftan, som vi måste öfver för att kunna nå hvarandra."

Öfverläggningen om barnets namn var inte slut med det första lilla ordbytet. Resonemanget därom upptogs hvarenda dag och utan något resultat, änskönt häradshöfding Holger för länge sedan förklarar, att han öfverlätt åt sin fru att bestämma om barnets namn. Med ett svagt leende och utan någon anstrykning af bitterhet hade han sagt det, och så hade han tillagt, sedan han kysst sin fru på kinden:

"Men det säger jag dig, Ester, få vi en gång en son, då är det jag, som ger den lille hans namn."

Fröken Herta hade just då kommit in i salongen. Hon kastade handskarne på bordet, drog fram en stol åt sig och var genast inne i situationen.

"Det är fullkomligt rätt," sade hon. "Hvarför skall alltid en bestämma? Bestämmanderätten bör naturligtvis delas, då man är två om den, och bästa sättet att dela den är att tura om med att vara den bestämmande. Fäderna bestämmer sönerns namn och mödrarna döttrarnas. Var det så du menade, Nils?"

Fröken Herta satt på yttersta kanten af stolen, ung och käck, sprudlande af lefnadslust, fullproppad med idéer.

"Ja, i det här fallet var det min mening," svarade häradshöfding Holger.

"Men det är egentligen dumt, det är oegentligt," tillade fröken Herta. "Fäderna borde ge döttrarna deras namn och mödrarna sönerna. Det vore mera idé med det."

"Och skälen?" frågade häradshöfding Holger.

"Det finns skäl. Du misstänker förstås, svägar domare, att jag inte har skäl för mina påståenden. Du glömmar alldeles af, att i vår tid ha kvinnorna skäl för nästan allting."

"Gå nu inte så långt bort från ämnet, att du alldeles glömmar af de där skälen!" svarade häradshöfding Holger. "Kan du hinna återgå till dem på fem minuter, så har jag måhända utsikt att få höra dem. Sedan måste jag lämna er."

Häradshöfding Holger tyckte om att skämta med sin svägerska, och det var ett ständigt lekande ordbyte dem emellan. Fröken Herta drog sällan det kortaste strået i deras ordlekar, och hon hade blifvit den friska fläkten i häradshöfding Holgers hem. Med sin fru skämtade han sällan. Hon uppfattade inte ett skämt eller kunde bemöta det, och det lade in tyngd i stämningen mellan de två. Och nu satt häradshöfding Holger med klockan i hand framför sin svägerska och ville höra skälet för hennes påstående inom fem minuter.

"Nu tror du förstås och kanske hoppas det till och med, att jag sitter och håller på ett futtigt, obevisadt skäl. Men du misstar dig. Jag har två — hör det! — två skäl för att mödrarna borde ge sönerna deras namn och fäderna döttrarna. För det första bör mödrarna få ge sönerna deras namn, då nu bestämmanderätten skall delas på det sättet efter ditt förslag, emedan —"

"Nå, det var skönt, nu äro vi äntligen inne på ämnet," afbröt henne svågern.

"Emedan det lär födas flere gossar än flickor. Förstår du andemeningen i skälet eller måste jag klargöra det för dig?"

"Du måste —"

"Nå, slå då dina öron upp och hör! I ouppmätta, oberäknliga tider och i ännu flere ouppmätta, oberäknliga förhållanden ha männen använt sig af kvinnornas bestämmanderätt och därigenom på oärligt sätt tillgodogjort sig andras ägodelar. För att godtgöra skadan, eller låt oss säga brottet, ty det är en förbrytelse, måste nu männen lämna den där otillbörliga bestämmanderätten ifrån sig åt sina respektive ägare. Och såsom varande fordringsägare visar kvinnan sig emellertid vara det noblaste köpet, därigenom att hon återfordrar sitt så småningom och portionsvis, hon tar det inte genast och helt. Har du förstått?"

"Jag har förstått. Men låt mig nu upplysa dig om att en skuldsedel öfverlever aldrig ouppmätt tid. Lagen ger den lof att leva i endast tio år, därefter är den död. Alltså är vi män efter ditt förmenande i skuld till er kvinnor för högst tioårigt bruk af er bestämmanderätt."

"Lagen!" Fröken Herta rynkade helt lätt sin näsa. "Tillåt mig fråga: Är lagen stiftad af båda könen samfäldt eller af endast oss eller af endast er?"

"Endast af oss — Gud vare tack och lof!" svarade härads höfding Holger. "Jag har ännu två minuter kvar. Du hade ju ett andra skäl."

"Ja, men jag måste påminna dig om att juridisk död är inte detsamma som moralisk död. Moraliskt sedt är ni män i skuld till oss kvinnor för otillåtet bruk af våra bestämmanderättigheter för ouppmått tid. Men nu skall du få höra mitt andra skäl. Det är — hvad skall jag kalla det? — mera ideelt. Vi kvinnor ha i allmänhet ett finare öra för mansnamn, än ni själfva ha, och ni män ha i allmänhet ett finare öra för kvinnonamn, än vi ha."

"Bevisa det, du lilla sakföreska!"

"Hvad du är matematisk med dina bevis jämt! Kan du bevisa, att du har tid att höra mina bevis?"

"Jag tar mig tid."

"Då tar jag också mina bevis lika godtyckligt, som du tar din tid. Hela väljudet i en kvinnas namn kommer en gång att uppfattas af en mans öra, såsom det aldrig kommer att uppfattas af något annat öra, och så omvänt med en mans namn. Måste då inte mannen ha den finaste uppfattningen af kvinnonamn och kvinnans af mansnamn, och borde du inte därför ge den lilla namnlösa därinne sitt namn?"

"Nej tack!" svarade fru Ester hastigt. "Jag tänker inte afstå från de privilegier jag nyss fått. Jag tänker själf bestämma, hvilket namn min dotter skall bära."

"Åja, du har nog rätt," svarade fröken Herta. "Det är ju inte alldeles säkert, att ni få någon son. En fågel i hand är bättre än tio i skogen."

Härads höfding Holger log, och han steg upp för att gå. Men innan han gick, sade han till fröken Herta:

"Eftersom du tilltror mitt öra förmåga att uppfatta väljudet i fråga om kvinnonamn, så vill jag bedja dig föreslå något enkelt svenskt namn för min dotter, ifall min hustru skulle fråga dig till råds, och söka motarbeta sådana namn som Blanche och Jane och hvad det nu var hon föreslog."

"Jag trodde, att du med hela handen öfverlätt åt din hustru rättigheten att bestämma din dotters namn, och nu vill du med ena fingret peta in din åsikt vid afgörandet. Å, ni män!" Fröken Herta tog handskarna, som hon lagt på bordet, och slog svågern ett slag öfver axeln. "Och Ester svärmar för släktnamn," tilllade hon. "Ester Amalia. Det är, så att man kan bli sjösjuk af rörelse. Och du något gammalt äkta svenskt. Var det inte så? Stafva, kanske, eller Ulla eller Kajsa."

Härads höfding Holger tog handskarna ur fröken Hertas hand och återgaf henne slaget öfver axeln. Så bugade han sig artigt för sin fru och för svågern och lämnade salongen. Men han kom inte längre än till dörren, förrän han hejdades af en ny fråga af sin svågerns:

"Hvad hette din mor, Nils?"

Han vände sig om. Leendet i hans ansikte var borta. Han rätade ut sig i hela sin längd och såg bort till sin hustru.

"Min mor hette Sara."

Så gick han.

"Himmel," sade fröken Herta, då svågern var utom hörhåll, "jag trodde, att jag skulle falla af stolen. Sara Ester Amalia! Visste du förut, att hans mor hette Sara?"

"Nej," svarade fru Ester. "Han har kanske sagt det någon gång för länge sedan, då vi voro förlovade eller så, men jag har glömt det."

Sedan namnsaken ännu en stund dryftats mellan systrarna, och fröken Herta bevisat, att i spetsen för Ester Amalia kunde man inte sätta ett enda något så när hyggligt namn, tog hon sina handskar och gick.

Men nästa dag kom hon åter, och hon kom, medan svågern var sysselsatt med sitt arbete.

"Vet du hvad, Ester," sade hon, innan hon ännu slagit sig ner. "Jag har tänkt på hvad din lilla flicka borde heta, och jag har kommit på det klara med, att hon bör heta Sara, absolut Sara. Det vore mycket fint handlat mot din man, att ge hans dotter moderns namn. Med ett större ynnestbevis kunde du aldrig betala den där bestämmanderätten han gaf dig. Vi kvinnor böra aldrig i nobless stå efter männen. Jag skulle göra det, om jag vore i din ställning."

"På barnets bekostnad? Nej, tack!" svarade fru Ester. "Du kan inte mena det du säger, mena, att jag skulle låta min lilla heta Sara. Hu!"

"Jo, naturligtvis menar jag det, först och främst för din mans skull — han är mycket nobel, och hvarför skulle du vara mindre nobel än han är? — och så för barnets skull. Inte Sara Ester Amalia utan bara Sara, helt enkelt Sara. Det är egentligen ett litet förtjusande namn med sina två a-ljud. Sara Holger — låter det inte sött? Du skall få se, att det namnet blir mycket modernt sedan, och din lilla har dragit fram det ur glömskan. Och så är det ju både enkelt och allt sådant där. Jag skulle inte tveka."

Men fru Ester tvekade, hon sade till och med absolut nej till systemens förslag. I allt som gällde barnet, visade sig fru Ester ytterst bestämd. Hon visste klart, hvad hon ville. Men i viljestyrka var hon systemet betydligt underlägsen.

(Forts.)

Om grafkransar och grafvars prydnad.

INGENTING kan vara vackrare än friska blommor och ingenting kan vid en begrafning så pryda den aflidnes sista hviloplats som dessa ljufliga Floras barn, hvilka, än praktfulla, än enkla, men alltid vackra, bruka sändas som en sista hälsning från vänner och fränder. Blomsteraffärerna bringa ju ock därvid verkliga konstverk, och jag kan ej inse, att de penningar, som utgifvas för blommor, äro illa använda, såsom man stundom får höra.

Men blomstren äro stundens barn, deras lif är kort och deras ljufliga fägring behöfver skydd, ömhet och vård — vård för att utvecklas, vård äfven i sin fullkomning.

Ju vackrare någonting är, ju fulare blir det i sitt förfall.

Hvad blir nu alla dessa älskliga blomsters öde, sedan de med sin skönhet gifvit lifvets glans åt dödens gård?

Kanske ordnas i våra städer bättre än annorstädes i denna sak och det kan vara godt och väl, men ute på landsbygden är förhållandet långt ifrån tillfredsställande för skönhetsintycket!

Det synes undertecknad, som om vi kvinnor skulle kunna åtgöra något till förbättring härvidlag, om vi blott företöge det på allvar, och huru skulle man bättre kunna komma till tals med kvinnorna, än i allas vår Idun, som ju är en kär gäst i tusen hem! I mån icke svara, "att detta är en lappisak, hvar och en må sköta sina grafvar efter behag, och vill allmänheten vanvärda sina, så gärna för oss". Det är icke en obetydlighet huru våra begrafningsplatser te sig, och intet, som kan göras för att hålla vårt land prydligt samt väcka vårt folks skönhetssinne, bör försummas. Hvar och en, som någon gång gått öfver en landtlig begrafningsplats, skall förvisso gifva mig rätt! Skulle mycket misstaga mig, om saken är så väl ordnad ens i städerna. Säkert har mer än en bland Iduns läsare någon gång sändt t. ex. en krans med vidfäst visitkort till någon aflägsen ort, vid någon anförvants eller väns död! Några dagar efteråt skullen I blygas för eder gifva, om I sägen den, där den ligger.

Då blommorna gifvits den döde, hvarför få de ock ej i sin fägring följa honom i grafven? Ja, härpå torde ingen kunna gifva svar och likväl är allmänna seden den, att kransarna upptagas för att läggas på grafven, där de samma dag förfrysas, slitas sönder af storm och regn, torkas i solhettan, band och rosetter smutsas af jord och sand, så att det hela ter sig allt utom prydligt. Man kan ej vänta, att kyrkobetjäningen i respektiva socknar skall kunna ordna allt detta, därtill skulle hvarje socken behöfva en del af Nya kyrkogårdens dalkullekå — nej, allmänheten måste själf göra det och vi kvinnor böra göra början. Vi böra ej försumma, att, då vi sända blommor till en begrafning, alltid bifoga vår önskan, att kransen nedlägges i grafven! Blefve detta gjordt, komme blommorna på sin rätta plats och våra kyrkogårdar befriades från det, som nu allra mest misspryde dem, nämligen dessa mängder af sönderslitna torra kransar och buketter med sina ståltrådsställningar, sina visitkort, sina band och rosetter af numera obestämbare färg. Vi vilja ej i våra hem se ovärdade växter, vi finna oss med rätta ej väl i ett rum, där blommor få kvarstå i vasor och skålar, sedan de förlorat sin friskhet.

Låt oss ej heller tåla det på våra anhörigas grafvar.

Huru bör då en graf vara ordnad för att vara verkligt prydd?

Att den ej är det genom kvarliggande förstörda kransar, hafva de varit än så dyrbara, därom äro vi förvisso ense. Ej heller är den prydd genom oftast tomma — i bästa fall — glas, hvilka kvarstå sedan de blommor, som ditställts, blåst bort. Att de för regn mycket ömtåliga konstgjorda kransarne af papper, tyg eller dylikt, konstgjorda cykasblad m. m., som man stundom ser, ej äro lämpliga att för längre tid ligga på grafven, säger sig själf — de böra alla samt och synnerligen tillika med de lefvande blommorna nedläggas i grafven. Bättre skulle då de vidunderliga pärlkransarne — nota bene utan glaslåda, hvilken alltid är en verklig styggelse — lämpa sig för att läggas på grafven — de äro redan från början så fula, att de ej kunna vare sig förbättras eller försämrans af väder och vind.

Skall en nyss bäddad graf prydas med lefvande blommor, skola dessa aldrig ställas i vatten, de skola däremot dagligen ombytas och på sådant sätt är ju det allra bästa åstadkommet. Kan dagligt ombyte ej ske, är grafkullen bäst prydd af en enda, helt grön krans af cypress, en, gran eller dylikt. En enkel, varaktig och äfven vacker prydnad är en krans af plåt, såsom ock länge varit i bruk. Den bör dock vara af endast gröna blad, utan blommor, samt årligen tillses, att den ej förlorar sin glans, hvilken i så fall lätt kan återställas.

Till en väl ordnad graf hör ju ock vanligen en vård, enklare eller dyrbarare; är så kullen klädd af gräs, af någon slingerväxt, såsom vintergröna, eller prydd med en låg, väl klippt och ansad häck, en rosenbuske, en cypress eller dylikt, så blir den alltid vacker. Att, såsom emellanåt sker, göra grafkullen till en verklig blomsterrabatt, är nästan lika litet tilltalande som att låta den öfverflyglas af ogräs.

I afseende på gravvårdar så böra sådana väljas med smak och urskillning, så att de bli lämpliga för sina platser. Ett stort monument bör hafva och få behålla en stor, fri plats! Är platsen trång, bör ett mindre monument väljas; eljes kan såväl det ena som det andra alldeles förlora sig. De mycket utsirade grafmonumenten äro ej vackra, ej värdiga. De stora monumentala äro visserligen ståtliga, men ofantligt kräfvande, om de skola komma till sin fulla rätt. I mitt tycke är ett svartpolerat granitkors — större eller mindre — det vackraste, men smaken är ju mycket olika. Namnet i guld, om värden är svart; har graniten sin färg, bör namnet vara i svart. En ganska vanlig grafprydnad är ju ock en inhägnad af järn eller sten, båda delarne äro mycket prydliga, men ett grafstaket bör ej vara för högt — det hela får i så fall formen af en annan minnesvård — det bör ej vara i orolig färg, utan svart eller hvitt, helst svart, såsom mest varaktigt.

En graf skall vara enkelt, värdigt prydd, icke öfverlastad med olika växter, eller med många kransar — utom naturligtvis vid minnesdagar, efter hvilka emellertid allt åter borttages, sedan det förlorat sin friskhet — den skall framför allt vårdas väl, den skall ej glömmas, den skall för främlingar gifva intryck af, att den sofvandes minne lefver i älskande hjärtan.

Äfven den enklaste kulle utan både monument eller annan dyrbarhet kan gifva ett sådant intryck, hvilket är och förblifver grafvens bästa prydnad. Låt oss bannlysa alla smaklösa ting från våra dödas gårdar samt i stället se till att de må bli fridfulla, vackra, ljufliga platser. Våra kyrkor äro ju af de flesta bland oss älskade, hvarför skola vi låta platsen omkring dem vanställas så som nu mångenstädes sker? Låt oss ej längre göra det.

T. S.